

JC 2017 37

04/01/2018

Konačne smjernice

Zajedničke smjernice na temelju članka 17. i članka 18. stavka 4. Direktive (EU) 2015/849 o pojednostavnjenoj i pojačanoj dubinskoj analizi stranaka te čimbenika koje bi kreditne i financijske institucije trebale razmotriti pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama

Smjernice o čimbenicima rizika

Obveze usklađenosti i izvještavanja

Status ovih zajedničkih smjernica

U ovom se dokumentu nalaze zajedničke smjernice donesene na temelju članka 16. i članka 56. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), kojom se izmjenjuje Odluka br. 716/2009/EZ i stavlja izvan snage Odluka Komisije 2009/78/EZ; Uredbe (EU) br. 1094/2010 o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje); i Uredbe (EU) br. 1095/2010 o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) – (uredbe o europskim nadzornim tijelima). U skladu s člankom 16. stavkom 3. uredba o europskim nadzornim tijelima, nadležna tijela i financijske institucije moraju poduzeti sve napore za usklađenje sa smjernicama.

Zajedničkim smjernicama utvrđuju se stajališta europskih nadzornih tijela u vezi s odgovarajućim nadzornim praksama unutar europskog sustava financijskog nadzora ili u vezi s načinom na koji bi se pravo Unije trebalo primjenjivati u određenom području. Nadležna tijela na koja se primjenjuju zajedničke smjernice trebala bi se pridržavati njihovih odredaba njihovim uključivanjem u svoje nadzorne prakse na odgovarajući način (npr. izmjenom svojeg pravnog okvira ili svojih nadzornih procesa), uključujući slučajeve u kojima su zajedničke smjernice prvenstveno usmjerene na institucije.

Zahtjevi izvještavanja

U skladu s člankom 16. stavkom 3. uredba o osnivanju europskih nadzornih tijela, nadležna tijela moraju obavijestiti odgovarajuće europsko nadzorno tijelo o tome jesu li usklađena s ovim zajedničkim smjernicama, odnosno namjeravaju li se uskladiti s ovim zajedničkim smjernicama, ili u protivnom o razlozima neusklađenosti, [u roku od dva mjeseca nakon objave svih prijevoda na mrežnim mjestima europskih nadzornih tijela – 05/03/2018.]. U slučaju izostanka takve obavijesti unutar tog roka, odgovarajuće europsko nadzorno tijelo smatrat će da nadležna tijela nisu usklađena. Obavijesti je potrebno dostaviti na [compliance@eba.europa.eu, compliance@eiopa.europa.eu i compliance@esma.europa.eu] uz upućivanje na oznaku predmeta „JC/GL/2017/37”. Obrazac obavijesti dostupan je na mrežnim mjestima europskih nadzornih tijela. Obavijesti bi trebale slati osobe s odgovarajućom nadležnošću za izvještavanje o usklađenosti u ime svojih nadležnih tijela.

Obavijesti će biti objavljene na mrežnim mjestima europskih nadzornih tijela u skladu s člankom 16. stavkom 3.

Glava I. – Predmet, područje primjene i definicije

Predmet

1. Ovim se smjericama utvrđuju čimbenici koje bi društva trebala razmotriti pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanog s određenim poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom. Smjericama se utvrđuje i način na koji bi društva trebala prilagoditi svoje mjere dubinske analize stranaka s obzirom na rizik od pranja novca / financiranja terorizma (PN/FT) koji su identificirala.
2. Ove su smjernice usmjerene na procjene rizika pojedinačnih poslovnih odnosa i povremenih transakcija. Međutim, društva se mogu koristiti ovim smjericama *mutatis mutandis* pri procjeni rizika PN/FT u cjelokupnom poslovanju u skladu s člankom 8. Direktive (EU) 2015/849.
3. Čimbenici i mjere opisane u ovim smjericama nisu sveobuhvatne te bi društva po potrebi u obzir trebala uzeti i druge čimbenike i mjere.

Područje primjene

4. Ove su smjernice namijenjene kreditnim i financijskim institucijama kako je utvrđeno člankom 3. stavkom 1. i člankom 3. stavkom 2. Direktive (EU) 2015/849 te nadležnim tijelima koja su odgovorna za nadzor ispunjavaju li ta društva svoje obveze sprečavanja pranja novca i financiranja terorizma (obveze SPNFT-a).
5. Nadležna tijela trebala bi se služiti ovim smjericama pri procjeni prikladnosti procjena rizika koje provode društva i njihovih politika i postupaka SPNFT-a.
6. Nadležna bi tijela trebala razmotriti i mjeru do koje ih ove smjernice mogu uputiti u procjenu rizika PN/FT koji je povezan s njihovim sektorom, koja čini dio pristupa nadzoru koji se temelji na riziku. Europska nadzorna tijela donijela su smjernice o nadzoru utemeljenom na riziku u skladu s člankom 48. stavkom 10. Direktive (EU) 2015/849.
7. Usklađenost s europskim režimom financijskih sankcija nije obuhvaćena ovim smjericama.

Definicije

8. Za potrebe ovih smjernica primjenjuju se sljedeće definicije:
 - „nadležna tijela” su tijela nadležna za osiguravanje usklađenosti društava sa zahtjevima Direktive (EU) 2015/849 kako su preneseni u nacionalno zakonodavstvo¹;

¹ Članak 4. stavak 2. točka ii. Uredbe (EU) br. 1093/2010, članak 4. stavak 2. točka ii. Uredbe (EU) br. 1094/2010 i članak 4. stavak 3. točka ii. Uredbe (EU) 1093/2010.

- „društva” su kreditne institucije ili financijske institucije kako je utvrđeno člankom 3. stavcima 1. i 2. Direktive (EU) 2015/849;
- „jurisdikcije povezane s višim rizikom PN/FT” su zemlje koje, na temelju procjene čimbenika rizika utvrđenih u glavi II. ovih smjernica, predstavljaju viši rizik PN/FT. Taj pojam uključuje, ali nije ograničen na, „visokorizične treće zemlje” za koje su identificirani strateški nedostaci u njihovim režimima SPNFT-a, koje predstavljaju značajnu prijetnju financijskom sustavu Unije (članak 9. Direktive (EU) 2015/849);
- „povremena transakcija” je transakcija koja se ne provodi u sklopu poslovnog odnosa kako je utvrđen člankom 3. stavkom 13. Direktive (EU) 2015/849;
- „zbirni račun” je bankovni račun koji otvara stranka, primjerice odvjetnik ili bilježnik, u svrhu držanja novca svojih stranaka. Sredstva stranaka objedinit će se, no stranke neće moći izravno banci dati nalog da provodi transakcije.
- „rizik” predstavlja učinak i vjerojatnost pojave pranja novca i financiranja terorizma. Rizik se odnosi na postojeći rizik odnosno na razinu rizika koja postoji prije primjene mjera ublažavanja rizika. Ne odnosi se na rezidualni rizik, odnosno na razinu rizika koja ostaje nakon primjene mjera za ublažavanje rizika;
- „čimbenici rizika” su varijable koje, same po sebi ili u kombinaciji, mogu povećati ili umanjiti rizik PN/FT koji predstavlja određeni pojedinačni poslovni odnos ili povremena transakcija;
- „pristup utemeljen na procjeni rizika” pristup je u kojem nadležna tijela i društva utvrđuju, procjenjuju i razumiju rizike od pranja novca i financiranja terorizma kojima su izložena društva te poduzimaju mjere za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma koje su proporcionalne tim rizicima;
- „izvor sredstava” je podrijetlo sredstava uključenih u poslovni odnos ili povremenu transakciju. To uključuje i aktivnost kojom su stvorena sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu, primjerice osobni dohodak odnosno zaradu stranke, te sredstvo kojim je izvršen prijenos sredstava stranke.
- „izvor imovine” je podrijetlo ukupne imovine stranke, primjerice nasljedstvo ili štednja.

Glava II. – Procjena i upravljanje rizicima: opće smjernice

9. Ove se smjernice sastoje od dva dijela. U glavi II. nalaze se opće smjernice koje se primjenjuju na sva društva. Smjernice dane u glavi III. specifične su za pojedini sektor. Glava III. sama je po sebi nepotpuna te ju je potrebno čitati u kombinaciji s glavom II.
10. Pristup društava procjeni rizika i upravljanju rizikom PN/FT koji je povezan s poslovnim odnosima i povremenim transakcijama trebao bi uključivati sljedeće:

- Procjene cjelokupnog poslovanja.

Procjene cjelokupnog poslovanja trebale bi pomoći društvima da razumiju gdje su izložena riziku PN/FT te kojim bi područjima poslovanja u svojoj borbi protiv rizika PN/FT trebala dati prioritet. S tim ciljem i u skladu s člankom 8. Direktive (EU) 2015/849, društva bi trebala utvrditi rizike i provesti procjenu rizika PN/FT koji je povezan s proizvodima i uslugama iz njihove ponude, jurisdikcijama u kojima posluju, strankama koje privlače te transakcijama ili kanalima isporuke kojima se koriste kako bi svojim strankama pružili uslugu. Koraci koje društva poduzimaju kako bi identificirala i procijenila rizik PN/FT u svom poslovanju moraju biti razmjerni prirodi poslovanja i veličini samog društva. Društvima čija ponuda ne uključuje složene proizvode ili usluge te društvima koja uopće nisu ili su ograničeno izložena na međunarodnoj osnovi možda neće biti potrebna previše složena ili sofisticirana procjena rizika.

- Dubinsku analizu stranke.

Društva bi se trebala koristiti svojim nalazima iz procjene cjelokupnog poslovanja kako bi donijela odluku o primjerenosti razini i vrsti dubinske analize stranke koju će primijeniti na pojedinačne poslovne odnose i povremene transakcije.

Prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja povremene transakcije društva bi trebala primijeniti početnu dubinsku analizu stranke u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkama (a), (b) i (c) te člankom 14. stavkom 4. Direktive (EU) 2015/849. Početna dubinska analiza stranke trebala bi uključivati najmanje mjere utemeljene na rizicima s ciljem:

- i. identificiranja stranke i, gdje je primjenjivo, stvarnog vlasnika ili zakonskih predstavnika stranke;
- ii. provjere identiteta stranke na temelju pouzdanih i neovisnih izvora i, gdje je primjenjivo, provjere identiteta stvarnog vlasnika na način da društvo bude sigurno da zna identitet stvarnog vlasnika; te
- iii. utvrđivanja svrhe i predviđene prirode poslovnog odnosa.

Društva bi trebala prilagoditi opseg početnih mjera dubinske analize stranke na temelju procjene rizika. U slučajevima kada je rizik povezan s poslovnim odnosom nizak, u opsegu kojem je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, društva će možda moći primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize stranke. U slučajevima kada se radi o povećanom riziku koji je povezan s poslovnim odnosom, društva moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize stranke.

- Cjelovito razmatranje.

Društva bi trebala prikupiti dovoljno informacija kako bi bila sigurna da su identificirala sve relevantne čimbenike rizika, uključujući, po potrebi, primjenom dodatnih mjera dubinske analize stranke i procijeniti te čimbenike rizika kako bi dobila cjelovit pregled rizika povezanog s određenim poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom. Društva bi trebala primiti na znanje da popis čimbenika rizika iz ovih smjernica nije sveobuhvatan i da se ne očekuje da će društva razmotriti sve čimbenike rizika u svim slučajevima.

- Nadzor i pregled.

Društva moraju redovito ažurirati i revidirati svoje procjene rizika². Društva moraju nadzirati transakcije kako bi osigurala da su u skladu s profilom rizičnosti i poslovanjem stranke i, po potrebi, ispitati izvor sredstava kako bi otkrile mogući rizik PN/FT. Njihova dokumentacija, podaci ili informacije moraju biti ažurni, s ciljem razumijevanja je li došlo do promjene rizika povezanog s poslovnim odnosom³.

Procjene rizika: metodologija i čimbenici rizika

11. Procjena rizika trebala bi se sastojati od dva različita, iako povezana koraka:

- a. identifikacije rizika PN/FT; i
- b. procjene rizika PN/FT.

Identifikacija rizika PN/FT

12. Društva bi trebala otkriti kojim su rizicima PN/FT izložena ili bi bila izložena uslijed uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja određene povremene transakcije.

13. Pri identificiranju rizika PN/FT povezanih s određenim poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom, društva bi trebala razmotriti odgovarajuće čimbenike rizika, uključujući identitet svoje stranke, zemlje ili zemljopisna područja u kojima posluju, posebne proizvode, usluge i transakcije koje su strankama potrebne te naposljetku kanale kojima društvo isporučuje te proizvode, usluge i transakcije.

² Članak 8. stavak 2. Direktive (EU) 2015/849.

³ Članak 13. stavak 1. točka (d) Direktive (EU) 2015/849.

Izvori informacija

14. Kada je to moguće, informacije o tim čimbenicima rizika PN/FT trebale bi doći iz različitih izvora, bilo da im se pristupa pojedinačno ili kroz komercijalno dostupne mehanizme ili baze podataka u kojima su objedinjene informacije iz nekoliko izvora. Društva bi trebala odrediti vrstu i broj izvora na temelju rizika.
15. Društva bi uvijek trebala razmotriti sljedeće izvore informacija:
 - nadnacionalnu procjenu rizika Europske komisije;
 - informacije koje na raspolaganje stavlja vlada, kao što su nacionalne procjene rizika koje provodi vlada, strateške objave i upozorenja te obrazloženja odgovarajućeg zakonodavstva;
 - informacije koje dolaze od regulatora, kao što su smjernice i obrazloženja dani prilikom izricanja regulatornih kazna;
 - informacije finansijsko-obavještajnih jedinica (FOJ-a) i tijela kaznenog progona, kao što su izvještaji o prijetnjama, upozorenja i tipologije; te
 - informacije dobivene u sklopu početne dubinske analize stranke.
16. Drugi izvori informacija koje društva mogu razmotriti u kontekstu navedenoga mogu, među ostalim, uključivati:
 - vlastita saznanja i stručnost društva;
 - informacije subjekata u industriji, kao što su tipologije i informacije o rizicima u nastajanju;
 - informacije civilnog društva, kao što su indeksi korupcije i izvještaji o državama;
 - informacije međunarodnih tijela zaduženih za određivanje standarda kao što su izvještaji o međusobnoj procjeni ili zakonski neobvezujuće crne liste;
 - informacije iz vjerodostojnih i pouzdanih otvorenih izvora, kao što su izvještaji izneseni u uglednim novinama;
 - informacije iz vjerodostojnih i pouzdanih komercijalnih organizacija, kao što su izvještaji o rizicima i obavještajni izvještaji; te
 - informacije statističkih organizacija i akademske zajednice.

Čimbenici rizika

17. Društva bi trebala primiti na znanje da sljedeći popis čimbenika rizika nije sveobuhvatan i da se ne očekuje da će društva razmotriti sve čimbenike rizika u svim slučajevima. Društva bi trebala usvojiti cjelovit pristup riziku koji je povezan s okolnostima i imati na umu da, osim ako nije drugačije propisano Direktivom (EU) 2015/849 ili nacionalnim zakonodavstvom, postojanje izoliranih čimbenika rizika nužno ne povisuje ili snižava kategoriju rizika.

Čimbenici rizika stranke

18. Pri identificiranju rizika povezanog s njihovim strankama, uključujući stvarne vlasnike njihovih stranaka⁴, društva bi trebala razmotriti rizik koji je povezan s:
- poslovanjem ili profesionalnom djelatnošću stranke ili stvarnog vlasnika stranke;
 - ugledom stranke i stvarnog vlasnika stranke; te
 - prirodom i ponašanjem stranke i stvarnog vlasnika stranke.
19. Čimbenici rizika koji mogu biti relevantni pri razmatranju rizika povezanoga s poslovanjem ili profesionalnom djelatnošću stranke ili stvarnog vlasnika stranke uključuju:
- Je li stranka ili stvarni vlasnik povezan sa sektorima koji se uobičajeno povezuju s višim rizikom od korupcije, kao što su građevinski sektor, farmaceutski sektor i sektor zdravstvene zaštite, trgovinom oružjem i obranom, industrijom vađenja minerala ili sektorom javne nabave?
 - Je li stranka ili stvarni vlasnik povezan sa sektorima koji su povezani s višim rizikom PN/FT, primjerice određenim poslovima financijskih usluga, kockarnicama ili trgovcima plemenitim metalima?
 - Je li stranka ili stvarni vlasnik povezan sa sektorima koji uključuju značajne iznose gotovine?
 - U slučaju kada je stranka pravna osoba ili pravni aranžman, koja je svrha njihova osnivanja? Primjerice, koja je priroda njihova poslovanja?
 - Ima li stranka političke veze, primjerice, radi li se o politički izloženoj osobi, ili je li stvarni vlasnik stranke politički izložena osoba? Imaju li stranka ili stvarni vlasnik bilo koje druge relevantne veze s politički izloženom osobom, primjerice jesu li neki od direktora stranke politički izložene osobe i, ako je to slučaj, imaju li te politički izložene osobe značajnu kontrolu nad strankom ili stvarnim vlasnikom? U slučaju kada je stranka ili njezin stvarni vlasnik politički izložena osoba, društva uvijek moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize u skladu s člankom 20. Direktive (EU) 2015/849.
 - Je li stranka ili stvarni vlasnik na drugoj istaknutoj funkciji ili se radi o javnoj osobi koju bi to moglo navesti da zlouporabi svoj položaj za stjecanje privatne koristi? Primjerice, radi li se o višim lokalnim ili regionalnim javnim dužnosnicima koji imaju mogućnost utjecati na dodjelu javnih ugovora, članovima istaknutih sportskih tijela s ovlastima za odlučivanje ili pojedincima koji imaju običaj utjecati na vladu i druge više donositelje odluka?
 - Je li stranka pravna osoba koja podliježe zakonski nametnutim zahtjevima u pogledu objave podataka kojima se osigurava da pouzdane informacije o stvarnom vlasniku

⁴ Za smjernice o čimbenicima rizika povezanim s korisnicima polica životnog osiguranja vidjeti glavu III. poglavlje 7.

stranke budu javno dostupne, primjerice dionička društva čije dionice kotiraju na burzi što je uvjetovano ispunjenjem takvog zahtjeva o objavi?

- Je li stranka kreditna ili financijska institucija koja djeluje za vlastiti račun u jurisdikciji s učinkovitim režimom SPNFT-a koja je podvrgnuta nadzoru u pogledu ispunjenja lokalnih obveza SPNFT-a? Postoje li dokazi da su proteklih godina na stranku primijenjene sankcije koje su nametnuli supervizori ili prisilne mjere zbog propusta u ispunjenju obveza SPNFT-a ili širih zahtjeva u pogledu poslovnog ponašanja?
- Je li stranka javna uprava ili društvo iz jurisdikcije s niskim razinama korupcije?
- Je li pozadina stranke ili stvarnog vlasnika u skladu sa saznanjima društva o njihovoj prijašnjoj, postojećoj ili planiranoj poslovnoj aktivnosti, prihodu poslovanja, izvoru sredstava i izvoru imovine stranke ili stvarnog vlasnika?

20. Sljedeći čimbenici rizika mogu biti važni pri razmatranju rizika povezanog s ugledom stranke ili stvarnog vlasnika:

- Postoje li nepovoljni izvještaji medija ili drugi relevantni izvori informacija o stranci, primjerice postoje li navodi o kriminalnim aktivnostima ili terorizmu koji se odnose na stranku ili stvarnog vlasnika? Ako je to slučaj, jesu li pouzdani i vjerodostojni? Društva bi, među ostalim, trebala utvrditi vjerodostojnost navoda na temelju kvalitete i neovisnosti izvora podataka te postojanosti tih navoda. Društva bi trebala uzeti u obzir da izostanak kaznenih presuda sam po sebi ne mora biti dovoljan da bi se odbacili navodi o protupravnim radnjama.
- Je li imovina stranke, stvarnog vlasnika ili bilo koje osobe za koju se javno zna da je s njima usko povezana bila zamrznuta uslijed administrativnih ili kaznenih postupaka ili navoda o terorističkoj aktivnosti ili financiranju terorizma? Ima li društvo osnove za sumnju da je stranka, stvarni vlasnik ili bilo koja osoba za koju se javno zna da je s njima usko povezana u prošlosti bila podvrgnuta takvom zamrzavanju imovine?
- Ima li društvo saznanja o tome je li stranka ili stvarni vlasnik bio u prošlosti prijavljen zbog sumnjivih transakcija?
- Ima li društvo bilo kakve interne informacije o integritetu stranke ili stvarnog vlasnika, koje je prikupilo, primjerice tijekom dugogodišnjeg poslovnog odnosa?

21. Sljedeći se čimbenici rizika mogu pokazati relevantnima pri razmatranju rizika povezanog s prirodom i ponašanjem stranke ili stvarnog vlasnika; društva bi trebala uzeti u obzir da svi ovi čimbenici neće biti očiti već od samog početka; oni se mogu pojaviti samo kada se poslovni odnos već uspostavi:

- Ima li stranka opravdanih razloga za nemogućnost pružanja čvrstog dokaza o svom identitetu, možda jer se radi o osobi koja traži azil⁵?

⁵ EBA je izdala „Mišljenje o primjeni mjera dubinske analize na stranke tražitelje azila iz visokorizičnih trećih zemalja ili teritorija”, vidjeti <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>.

- Sumnja li društvo imalo u vjerodostojnost ili istinitost identiteta stranke ili stvarnog vlasnika?
- Postoje li naznake da stranka nastoji izbjegnuti uspostavljanje poslovnog odnosa? Primjerice, namjerava li stranka izvršiti jednu transakciju ili više jednokratnih transakcija iako bi uspostavljanje poslovnog odnosa bilo ekonomski opravdano odnosno imalo više smisla?
- Je li struktura vlasništva i kontrole stranke transparentna i ima li smisla? Ako je struktura vlasništva i kontrole složena ili netransparentna, postoji li za to očito poslovno ili zakonsko opravdanje?
- Izdaje li stranka dionice koje glase na donositelja ili ima nominalne dioničare?
- Je li stranka pravna osoba ili pravni aranžman koji bi se mogao iskoristiti kao sredstvo za čuvanje imovine?
- Postoji li dobar razlog za promjene u strukturi vlasništva i kontrole stranke?
- Traži li stranka provedbu transakcija koje su složene, neuobičajeno ili neočekivano velike ili imaju neobičan ili neočekivan tijek bez očite ekonomske ili zakonite svrhe ili dobrog poslovnog opravdanja? Postoje li razlozi za sumnju da stranka nastoji izbjeći određene pragove kao što su oni utvrđeni člankom 11. točkom (b) Direktive (EU) 2015/849 i gdje je primjenjivo relevantnim nacionalnim zakonima?
- Traži li stranka nepotrebne ili nerazumne razine sigurnosti? Primjerice, oklijeva li stranka u pružanju informacija potrebnih za provedbu dubinske analize ili pokazuje znakove prikrivanja prave prirode svojeg poslovanja?
- Može li se za izvor imovine ili izvor sredstava stranke ili stvarnog vlasnika dati jednostavno objašnjenje, primjerice da potječe od njegova zaposlenja, nasljedstva ili ulaganja? Je li objašnjenje uvjerljivo?
- Koristi li se stranka proizvodima i uslugama koje je ugovorila u skladu s očekivanjima pri uspostavljanju poslovnog odnosa?
- U slučaju kada se radi o stranci nerezidentu, bi li se potrebe stranke mogle na bolji način drugdje ispuniti? Postoji li dobro ekonomsko i zakonsko opravdanje za vrstu financijske transakcije koju stranka traži? Društva bi trebala uzeti u obzir da se člankom 16. Direktive 2014/92/EU daje pravo strankama koje zakonski prebivaju u Uniji na otvaranje osnovnog računa za plaćanje, no to se pravo primjenjuje samo ako kreditne institucije mogu ispuniti svoje obveze SPNFT-a⁶.
- Je li stranka neprofitna organizacija čije bi se aktivnosti mogle zloupotrijebiti za potrebe financiranja terorizma?

⁶ Vidjeti posebno članak 1. stavak 7. i članak 16. stavak 4. Direktive 2014/92/EU.

Države i geografska područja

22. Pri utvrđivanju rizika povezanog s državama i geografskim područjima, društva bi trebala razmotriti rizik povezan s:
- jurisdikcijama u kojima stranka i stvarni vlasnik imaju svoja sjedišta;
 - jurisdikcijama u kojima stranka i stvarni vlasnik imaju glavno mjesto poslovanja; i
 - jurisdikcijama s kojima stranka i stvarni vlasnik imaju relevantne osobne veze.
23. Društva bi trebala uzeti u obzir da će priroda i svrha poslovnog odnosa često biti odlučujući čimbenik relativne važnosti pojedinačne države i geografskih čimbenika rizika (vidjeti i točke 36. – 38.). Na primjer:
- u slučaju kada su sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ostvarena u inozemstvu, bit će posebno relevantna razina predikatnih kaznenih djela pranja novca i učinkovitosti pravnog sustava određene zemlje;
 - u slučaju kada su sredstva primljena iz jurisdikcija ili poslana u jurisdikcije za koje se zna da u njima djeluju terorističke skupine, društva bi trebala razmotriti u kolikoj mjeri bi se ovo moglo očekivati ili izazvati sumnju, na temelju saznanja društva o svrsi i prirodi poslovnog odnosa;
 - u slučaju kada je stranka kreditna ili financijska institucija, društva bi posebnu pozornost trebala obratiti na primjerenost režima SPNFT-a države i učinkovitost nadzora SPNFT-a;
 - u slučaju kada je stranka pravno osoba ili trust, društva bi trebala uzeti u obzir mjeru u kojoj država u kojoj je stranka i, po potrebi, stvarni vlasnik prijavljen, učinkovito ispunjava međunarodne standarde porezne transparentnosti.
24. Čimbenici rizika koje bi društva trebala razmotriti pri utvrđivanju učinkovitosti režima SPNFT-a određene jurisdikcije uključuju:
- Je li Komisija utvrdila da država ima strateških nedostataka u svom režimu SPNFT-a u skladu s člankom 9. Direktive (EU) 2015/849? Ako društva posluju s fizičkim ili pravnim osobama rezidentima trećih zemalja ili sa sjedištem u trećim zemljama za koje je Komisija utvrdila da predstavljaju visoki rizik PN/FT, društva uvijek moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize⁷.
 - Postoje li informacije koje dolaze iz više od jednog vjerodostojnog i pouzdanog izvora o kvaliteti kontrola SPNFT-a jurisdikcije, uključujući informacije o kvaliteti i učinkovitosti regulatornih mjera i nadzora? Primjeri mogućih izvora uključuju izvješća o međusobnoj procjeni Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF) ili regionalnih tijela po uzoru na FATF (FSRB-ovi) (dobar su početak sažetak i ključni nalazi te procjena usklađenosti s preporukama 10., 26. i 27. i Neposredni rezultati 3. i 4.), popis FATF-a o visokorizičnim

⁷ Članak 18. stavak 1. Direktive (EU) 2015/849.

i nekooperativnim jurisdikcijama, procjene Međunarodnog monetarnog fonda i izvješća Programa procjene financijskog sektora (FSAP). Društva bi trebala uzeti u obzir da članstvo u FATF-u ili FSRB-u (npr. MoneyVal) samo po sebi ne znači da je režim SPNFT-a određene jurisdikcije primjeren i učinkovit.

Društva bi trebala uzeti u obzir da se Direktivom (EU) 2015/849 ne priznaje „istovjetnost” trećih zemalja i da se popisi država članica EU-a o istovjetnim jurisdikcijama više ne održavaju. Ako je to dopušteno nacionalnim zakonima, društva bi trebala moći utvrditi jurisdikcije nižeg rizika u skladu s ovim smjernicama i Prilogom II. Direktivi (EU) 2015/849.

25. Čimbenici rizika koje bi društva trebala razmotriti pri utvrđivanju razine rizika od financiranja terorizma koji je povezan s određenom jurisdikcijom uključuju:
- Postoje li informacije, primjerice tijela nadležna za provedbu zakona ili vjerodostojnih i pouzdanih izvora otvorenih medija, koje navode na zaključak da ta jurisdikcija financira ili podržava terorističke aktivnosti ili se zna da terorističke skupine djeluju unutar države ili teritorija?
 - Podliježe li jurisdikcija financijskim sankcijama, embargu ili mjerama koje su povezane s terorizmom, financiranjem terorizma ili širenjem naoružanja, koje su nametnule, primjerice, Ujedinjeni narodi ili Europska unija?
26. Čimbenici rizika koje bi društva trebala razmotriti pri utvrđivanju razine transparentnosti određene jurisdikcije i porezne discipline uključuju:
- Postoje li informacije iz više od jednog vjerodostojnog i pouzdanog izvora da se smatra da je država usklađena s međunarodnim standardima o poreznoj transparentnosti i razmjeni informacija? Postoje li dokazi da se odgovarajuća pravila učinkovito primjenjuju u praksi? Primjeri mogućih izvora uključuju izvješća Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), u kojima se jurisdikcije procjenjuju za potrebe porezne transparentnosti i razmjene informacija; procjene obveze automatske razmjene informacija koju je jurisdikcija preuzela na temelju zajedničkog standarda izvješćivanja; procjene usklađenosti s preporukama Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF) br. 9., 24. i 25. te Neposredni rezultati 2. i 5. FATF-a ili FSRB-ova i procjene MMF-a (npr. procjene *offshore* financijskih centara koje obavlja osoblje MMF-a).
 - Je li se jurisdikcija obvezala na zajednički standard izvješćivanja o automatskoj razmjeni informacija koji je G20 usvojio 2014. godine i je li ga učinkovito primijenila?
 - Je li jurisdikcija uspostavila pouzdane i dostupne registre o stvarnom vlasništvu?
27. Čimbenici rizika koje bi društva trebala razmotriti pri utvrđivanju rizika koji su povezani s razinom predikatnih kaznenih djela pranja novca uključuju:
- Postoje li informacije iz vjerodostojnih i pouzdanih javnih izvora o razini predikatnih kaznenih djela pranja novca koji su navedeni u članku 3. stavku 4. Direktive (EU) 2015/849, primjerice korupcije, organiziranog kriminala, poreznog kriminala i teške

prijevare? Primjeri uključuju indekse percepcije korupcije; izvješća OECD-a po zemljama o provedbi OECD-ove konvencije o suzbijanju podmićivanja te svjetsko izvješće o drogama Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal.

- Postoje li informacije iz više od jednog vjerodostojnog i pouzdanog izvora o mogućnosti istražnog i sudskog sustava jurisdikcije da učinkovito istraži i kazneno goni ta kaznena djela?

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

28. Pri utvrđivanju rizika povezanog s njihovim proizvodima, uslugama ili transakcijama, društva bi trebala razmotriti rizik koji je povezan s:
- a. razinom transparentnosti ili netransparentnosti proizvoda, usluge ili transakcije;
 - b. složenošću proizvoda, usluge ili transakcije; i
 - c. vrijednošću ili volumenom proizvoda, usluge ili transakcije.
29. Čimbenici rizika koji mogu biti relevantni pri razmatranju rizika povezanog s transparentnošću određenog proizvoda, usluge ili transakcije uključuju:
- U kojoj mjeri proizvodi ili usluge dopuštaju anonimnost ili olakšavaju skrivanje identiteta stranci ili stvarnom vlasniku ili vlasničkim strukturama? Primjeri takvih proizvoda i usluga uključuju dionice na donositelja, fiducijarne depozite, *offshore* društva i određene trustove te pravne osobe kao što su zaklade koje mogu biti strukturirane na način koji pogoduje anonimnosti i koji omogućuje transakcije sa fiktivnim društvima ili društvima s nominalnim dioničarima.
 - U kojoj mjeri moguće da treća strana koja nije uključena u poslovni odnos daje upute, primjerice u slučaju određenih korespondentnih odnosa među bankama?
30. Čimbenici rizika koji mogu biti relevantni pri razmatranju rizika povezanog sa složenošću određenog proizvoda, usluge ili transakcije uključuju:
- U kojoj mjeri određena transakcija složena i uključuje li više strana ili više jurisdikcija, primjerice u slučaju određenih transakcija financiranja trgovine? Radi li se o neposrednim transakcijama, primjerice vrše li se redovne uplate u mirovinski fond?
 - U kojoj se mjeri proizvodima ili uslugama omogućuju plaćanja od trećih strana ili prihvaćaju prekomjerna plaćanja u slučajevima kada to ne bi bio uobičajen tijekom transakcije? U slučaju kada se očekuju uplate treće strane, je li društvo upoznato s identitetom treće strane, primjerice radi li se o tijelu korisniku državnih sredstava ili jamcu? Ili financiraju li se proizvodi i usluge isključivo prijenosima sredstava s vlastitog računa stranke kod druge financijske institucije koja podliježe standardima SPNFT-a i nadzoru koji se mogu usporediti s onima propisanim Direktivom (EU) 2015/849?

- Razumije li društvo rizike povezane s njegovim novim ili inovativnim proizvodom ili uslugom, osobito u slučaju kada to uključuje upotrebu novih tehnologija ili metoda plaćanja?
31. Čimbenici rizika koji mogu biti relevantni pri razmatranju rizika povezanog s vrijednošću ili volumenom određenog proizvoda, usluge ili transakcije uključuju:
- U kojoj su mjeri proizvodi ili usluge usmjereni na gotovinu, kao što je to slučaj s brojnim platnim uslugama, ali i određenim tekućim računima?
 - U kojoj mjeri proizvodi ili usluge olakšavaju ili potiču transakcije visoke vrijednosti? Postoje li kakva ograničenja u pogledu maksimalne vrijednosti transakcija ili razine premija kojima bi se ograničila uporaba proizvoda ili usluga u svrhe pranja novca / financiranja terorizma?

Čimbenici rizika u kanalima isporuke

32. Pri utvrđivanju rizika povezanih s načinom na koji se stranci isporučuju traženi proizvodi ili usluge, društva bi trebala razmotriti rizik povezan s:
- a. mjerom u kojoj se poslovni odnos odvija tako da stranka nije fizički nazočna; i
 - b. bilo kojim osobama koje dovode stranke ili posrednicima kojima bi se društvo moglo koristiti te prirodom njihova odnosa s društvom.
33. Pri identificiranju rizika povezanog s načinom na koji se stranci isporučuju traženi proizvodi ili usluge, društva bi trebala razmotriti niz čimbenika uključujući:
- Je li stranka fizički prisutna za potrebe identifikacije? Ako nije, je li društvo upotrijebilo pouzdani oblik dubinske analize nenazočne stranke? Je li poduzelo korake kako bi spriječilo lažno predstavljanje ili zlouporabu identiteta?
 - Je li stranku doveo drugi subjekt iste financijske grupe i, ako je to slučaj, u kojoj se mjeri društvo može osloniti na takvo uvođenje kao osiguranje da stranka neće društvo izložiti prekomjernom riziku PN/FT? Što je društvo poduzelo kako bi se uvjerilo da subjekt unutar grupe primjenjuje mjere dubinske analize stranaka prema standardima Europskog gospodarskog prostora u skladu s člankom 28. Direktive (EU) 2015/849?
 - Je li stranku uvela treća strana, primjerice banka koja ne čini dio iste grupe i je li treća strana financijska institucija ili njezina osnovna poslovna aktivnost nije povezana s pružanjem financijskih usluga? Što je društvo poduzelo kako bi se uvjerilo:
 - i. da treća strana primjenjuje mjere dubinske analize stranke i vodi evidenciju prema standardima EGP-a te da se nad njome provodi nadzor kako bi se utvrdila usklađenost s usporedivim obvezama SPNFT-a u skladu s člankom 26. Direktive (EU) 2015/849;

- ii. da će, odmah po upućivanju zahtjeva, treća strana dostaviti relevantne kopije podataka o identifikaciji i provjeri, među ostalim u skladu s člankom 27. Direktive (EU) 2015/849; te
- iii. da se može osloniti na kvalitetu mjera dubinske analize klijenata koje primjenjuje treća strana?
 - Je li stranku doveo vezani zastupnik, odnosno zastupnik koji nema izravnog kontakta s društvom? U kojoj mjeri društvo može biti uvjereni da je zastupnik prikupio dovoljno informacija tako da je društvo upoznato sa svojom strankom i razinom rizika koji je povezan s poslovnim odnosom?
 - Ako se upotrebljavaju neovisni ili vezani zastupnici, u kojoj su mjeri oni uključeni u poslovanje na kontinuiranoj osnovi? Kako to utječe na spoznaje društva o stranci i postojećem upravljanju rizicima?
 - U slučaju kada se društvo služi posrednikom:
 - i. Radi li se o reguliranoj osobi koja podliježe obvezama sprečavanja pranja novca koje su u skladu s obvezama propisanim Direktivom (EU) 2015/849?
 - ii. Podliježe li učinkovitom nadzoru sprečavanja pranja novca? Postoje li naznake da je razina usklađenosti posrednika s važećim zakonodavstvom ili propisima o sprječavanju pranja novca neprimjerena, primjerice je li posrednik bio sankcioniran zbog kršenja obveza sprečavanja pranja novca ili financiranja terorizma?
 - iii. Ima li sjedište u državi koja je povezana s višim rizikom PN/FT? U slučaju kada treća strana ima sjedište u visokorizičnoj trećoj zemlji koju je Komisija identificirala kao zemlju sa strateškim nedostacima, društva se ne smiju osloniti na tog posrednika. Međutim, ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, moguće je osloniti se na takvog posrednika uz uvjet da se radi o podružnici ili društvu kćeri u većinskom vlasništvu drugog društva s poslovnim nastavnim u Uniji te ako je društvo sigurno da se posrednik u potpunosti pridržava politika i postupaka na razini grupe u skladu s člankom 45. Direktive (EU) 2015/849⁸.

Procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma

- 34. Društva bi trebala zauzeti holistički stav o čimbenicima rizika PN/FT za koje su identificirala da će zajedno odrediti razinu rizika PN/FT povezanog s određenim poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom.
- 35. Kao dio te procjene, društva mogu odlučiti primijeniti različite pondere na čimbenike ovisno o njihovoj pojedinačnoj važnosti.

⁸ Članak 26. stavak 2. Direktive (EU) 2015/849.

Ponderiranje čimbenika rizika

36. Pri ponderiranju čimbenika rizika društva bi trebala donijeti utemeljenu odluku o važnosti pojedinačnih čimbenika rizika u kontekstu određenog poslovnog odnosa ili povremene transakcije. To često dovodi do toga da društva dodjeljuju različite „bodove” različitim čimbenicima; primjerice, društva mogu odlučiti da su osobne veze stranke s jurisdikcijom koju se povezuje s višim rizikom PN/FT manje važne s obzirom na značajke traženog proizvoda.
37. Naposljetku, ponder dodijeljen svakome od ovih čimbenika vjerojatno će varirati od proizvoda do proizvoda te od stranke do stranke (ili kategorije stranaka) te od jednog društva do drugog. Pri ponderiranju čimbenika rizika, društva bi trebala osigurati:
- da na ponderiranje neopravdano ne utječe samo jedan čimbenik;
 - da ekonomska razmatranja ili razmatranja o dobiti ne utječu na ocjenu rizika;
 - da ponderiranje ne dovede do situacije gdje bi postalo nemoguće da bilo koji poslovni odnos bude kategoriziran kao visoki rizik;
 - da se odredbe Direktive (EU) 2015/849 ili nacionalnog zakonodavstva koje se odnose na okolnosti koje uvijek predstavljaju visok rizik od pranja novca ne mogu isključiti ponderiranjem društva; te
 - da mogu po potrebi poništiti bilo koju automatski generiranu ocjenu rizika. Razlog za donošenje odluke o poništenju takvih ocjena trebao bi se primjereno dokumentirati.
38. Ako društvo upotrebljava automatizirane sustave informacijskih tehnologija kako bi dodijelilo sveukupnu ocjenu rizika za potrebe kategoriziranja poslovnih odnosa ili povremenih transakcija, a ne razvija te sustave unutar društva već ih nabavlja od vanjskog dobavljača, društvo bi trebalo razumjeti način na koji sustav radi i kako kombinira čimbenike rizika da bi dobilo sveukupnu ocjenu rizika. Društvo uvijek mora biti sigurno da pridružena ocjena odražava njegovo razumijevanje rizika PN/FT i trebalo bi to moći dokazati nadležnom tijelu.

Kategoriziranje poslovnih odnosa i povremenih transakcija

39. Nakon što provede procjenu rizika, društvo bi trebalo kategorizirati poslovne odnose i povremene transakcije u skladu s uočenom razinom rizika PN/FT.
40. Društva bi trebala odlučiti o najprimjerenijem načinu kategoriziranja rizika. To će ovisiti o vrsti i veličini poslovanja društva te o vrstama rizika PN/FT kojem je izloženo. Iako društva često kategoriziraju rizik kao visok, srednji ili nizak, moguće su i druge kategorizacije.

Upravljanje rizicima: mjere pojednostavnjene i pojačane dubinske analize stranaka

41. Procjena rizika koju provodi društvo trebala bi mu pomoći utvrditi na što bi trebalo usmjeriti svoje napore upravljanja rizikom PN/FT, kako pri uspostavljanju odnosa sa strankom, tako i tijekom trajanja poslovnog odnosa.
42. Kao dio ovoga, društva moraju primijeniti sve mjere dubinske analize stranaka koje su utvrđene člankom 13. stavkom 1. Direktive (EU) 2015/849, ali mogu utvrditi opseg tih mjera na temelju rizika. Mjere dubinske analize stranaka trebale bi društvima pomoći pri boljem razumijevanju rizika povezanog s pojedinačnim poslovnim odnosima ili povremenim transakcijama.
43. U članku 13. stavku 4. Direktive (EU) 2015/849 od društava se traži da budu u mogućnosti dokazati da su mjere dubinske analize stranaka koje primjenjuju razmjerne rizicima PN/FT.

Pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka

44. U mjeri u kojoj je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, društva mogu primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize u okolnostima gdje je rizik PN/FT koji je povezan s poslovnim odnosom procijenjen kao nizak. Pojednostavnjena dubinska analiza nije iznimka ni od jedne mjere dubinske analize stranaka; međutim, društva mogu prilagoditi opseg, vrijeme provođenja ili vrstu određenih ili svih mjera dubinske analize stranaka na način koji je razmjerni niskom riziku koji su utvrdile.
45. Pojednostavnjene mjere dubinske analize koje društva mogu primijeniti uključuju, ali nisu ograničene na:
 - prilagodbu vremena provođenja dubinske analize stranaka, primjerice u slučaju kada traženi proizvod ili transakcija ima značajke koje ograničavaju upotrebu proizvoda odnosno transakcije u svrhu pranja novca / financiranja terorizma, na primjer:
 - i. provjerom identiteta stranke ili stvarnog vlasnika pri uspostavljanju poslovnog odnosa; ili
 - ii. provjerom identiteta stranke ili stvarnog vlasnika kada transakcije premaše utvrđeni prag ili po isteku razumnog vremenskog roka. Društva moraju osigurati:
 - a. da navedeno ne rezultira *de facto* iznimkom od dubinske analize stranke, tj. društva moraju osigurati da se u konačnici provjeri identitet stranke ili stvarnog vlasnika;
 - b. da je prag ili vremensko ograničenje postavljeno na razumno niskoj razini (iako bi, u pogledu financiranja terorizma, društva trebala uzeti u obzir da nizak prag sam po sebi ne mora biti dostatan za umanjenje rizika);

- c. da su postavila sustave za otkrivanje prekoračenja praga ili vremenskog ograničenja; te
 - d. da ne odgađaju dubinsku analizu stranaka ili prikupljanje relevantnih informacija o stranci u slučaju kada se mjerodavnim zakonodavstvom, primjerice Uredbom (EU) 2015/847 ili odredbama nacionalnog zakonodavstva, propisuje prikupljanje takvih informacija na početku;
 - prilagodbu količine informacija prikupljenih za potrebe identifikacije, provjere ili nadzora, primjerice:
 - i. provjerom identiteta na temelju informacija dobivenih iz samo jednog pouzdanog, vjerodostojnog i neovisnog dokumenta ili izvora podataka; ili
 - ii. uz pretpostavku prirode i svrhe poslovnog odnosa budući da je proizvod osmišljen isključivo za jednu svrhu, kao što su mirovinski sustav određenog društva ili darovne kartice trgovačkog centra;
 - prilagodbu kvalitete ili izvora informacija prikupljenih za potrebe identifikacije, provjere ili nadzora, primjerice:
 - i. prihvaćanjem informacija dobivenih od stranke umjesto iz neovisnog izvora pri provjeri identiteta stvarnog vlasnika (uz napomenu da se isto ne dopušta pri provjeri identiteta stranke); ili
 - ii. u slučaju kada je rizik koji se povezuje sa svim aspektima poslovnog odnosa veoma nizak, oslanjajući se na izvor sredstava kako bi se ispunili neki od zahtjeva dubinske analize stranaka, primjerice kada se radi o sredstvima državne pomoći ili kada su sredstva prenesena s računa koji glasi na ime stranke kod društva unutar EGP-a;
 - prilagodbu dinamike prema kojoj se ažurira dubinska analiza stranke i revidira poslovni odnos, primjerice provodeći navedeno tek po nastanku poticajnog događaja kao što je raspitivanje stranke za ugovaranje novog proizvoda ili usluge ili prekoračenje određenog praga u transakciji; društva moraju osigurati da to ne rezultira *de facto* iznimkom od ažuriranja informacija iz dubinske analize stranaka;
 - prilagodbu dinamike i intenziteta nadzora transakcija, primjerice nadziranjem transakcija samo iznad određenog praga. Ako se društva odluče primijeniti navedeno, moraju osigurati da prag postave na razumnoj razini i da uspostave sustave za identifikaciju povezanih transakcija koje bi zajedno premašile taj prag.
46. U glavi III. navedene su dodatne pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka koje se mogu pokazati posebno važnima u različitim sektorima.
47. Informacije koje društvo dobije pri primjeni pojednostavnjenih mjera dubinske analize moraju društvu pružiti razumnu sigurnost da je njegova procjena o niskom riziku koji je povezan s poslovnim odnosom opravdana. Moraju biti dostatne i kako bi društvu pružile dovoljno

informacija o prirodi poslovnog odnosa kako bi se identificirale neuobičajene ili sumnjive transakcije. Primjena pojednostavnjenih mjera dubinske analize ne izuzima institucije od obveze prijavljivanja sumnjivih transakcija financijsko-obavještajnoj jedinici (FOJ).

48. Kada postoje naznake da se možda ne radi o niskom riziku, primjerice kada postoji osnova za sumnju na pokušaj pranja novca / financiranja terorizma ili kada društvo sumnja u istinitost dobivenih informacija, ne smiju se primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize⁹. Isto tako, u slučajevima kada se primjenjuju scenariji visokog rizika i postoji obveza provedbe pojačane dubinske analize, ne smije se primijeniti pojednostavnjena dubinska analiza.

Pojačane mjere dubinske analize stranaka

49. Društva moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize u okolnostima visokog rizika kako bi upravljala tim rizicima i ublažila ih na primjeren način¹⁰. Pojačane mjere dubinske analize ne mogu zamijeniti redovite mjere dubinske analize stranke, već se moraju primijeniti uz redovite mjere dubinske analize.
50. U Direktivi (EU) 2015/849 navedeni su posebni slučajevi koje društva uvijek moraju tretirati kao visokorizične:
- i. ako je stranka ili stvarni vlasnik politički izložena osoba¹¹;
 - ii. ako društvo uspostavlja korespondentni odnos s respondentnom institucijom iz države koja nije članica EGP-a¹²;
 - iii. ako društvo posluje s fizičkim ili pravnim osobama sa sjedištem u visokorizičnim trećim zemljama¹³; i
 - iv. sve složene i neuobičajeno velike transakcije, ili neuobičajeni uzorci transakcija, koje nemaju očitu ekonomsku ili zakonitu svrhu¹⁴.
51. Direktivom (EU) 2015/849 utvrđene su posebne pojačane mjere dubinske analize koje društva moraju primijeniti:
- i. ako je stranka ili stvarni vlasnik politički izložena osoba;
 - ii. u vezi s korespondentnim odnosima s respondentima iz trećih zemalja; i
 - iii. u vezi sa svim složenim i neuobičajeno velikim transakcijama, ili neuobičajenim uzorcima transakcija, koje nemaju očitu ekonomsku ili zakonitu svrhu.

⁹ Članak 11. točke (e) i (f) i članak 15. stavak 2. Direktive (EU) 2015/849.

¹⁰ Članci 18. – 24. Direktive (EU) 2015/849.

¹¹ Članci 20. – 24. Direktive (EU) 2015/849.

¹² Članak 19. Direktive (EU) 2015/849.

¹³ Članak 18. stavak 1. Direktive (EU) 2015/849.

¹⁴ Članak 18. stavak 2. Direktive (EU) 2015/849.

U okolnostima u kojima je to razmjerno riziku PN/FT koji su identificirala, društva bi trebala primijeniti dodatne pojačane mjere dubinske analize.

Politički izložene osobe

52. Društva koja su identificirala da je stranka ili stvarni vlasnik stranke politički izložena osoba moraju uvijek:

- poduzeti primjerene mjere kako bi utvrdila izvor imovine i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu kako bi društvo bilo sigurno da ne upravlja novcem stečenim korupcijom ili drugom kriminalnom aktivnošću. Mjere koje društva trebaju poduzeti kako bi utvrdila izvor imovine i izvor sredstava politički izložene osobe ovisit će o stupnju visokog rizika koji je povezan s poslovnim odnosom. Društva bi trebala provjeriti izvor imovine i izvor sredstava na temelju pouzdanih i neovisnih podataka, dokumentacije ili informacija kada je rizik povezan s poslovnim odnosom s politički izloženom osobom posebno visok;
- dobiti odobrenje višeg rukovodstva za sklapanje ili nastavljanje poslovnog odnosa s određenom politički izloženom osobom. Primjerena funkcija za odobrenje trebala bi se utvrditi razinom povećanog rizika koji je povezan s poslovnim odnosom, a viši rukovoditelj koji odobrava poslovni odnos s politički izloženom osobom trebao bi biti na dovoljno visokoj funkciji i imati ovlasti za nadzor za donošenje utemeljenih odluka o pitanjima koja izravno utječu na profil rizičnosti društva;
- pri razmatranju hoće li odobriti poslovni odnos s određenom politički izloženom osobom, više rukovodstvo trebalo bi svoju odluku utemeljiti na razini rizika PN/FT kojem bi društvo bilo izloženo ako bi uspostavilo taj poslovni odnos te mogućnošću društva da tim rizikom učinkovito upravlja;
- primijeniti pojačane mjere stalnog praćenja transakcija i rizika povezanog s poslovnim odnosom. Društva bi trebala identificirati neobične transakcije i redovito pregledavati informacije koje posjeduju kako bi osigurala da bilo koje nove informacije ili informacije koje se pojavljuju koje bi mogle utjecati na procjenu rizika budu pravovremeno identificirane. Dinamika kontinuiranog nadzora trebala bi se odrediti razinom visokog rizika povezanog s poslovnim odnosom.

53. Društva moraju primijeniti sve ove mjere na politički izložene osobe, članove njihovih obitelji i poznate bliske suradnike te prilagoditi opseg tih mjera na temelju rizika¹⁵.

Korespondentni odnosi

54. Društva moraju poduzeti posebne pojačane mjere dubinske analize u slučaju kada se radi o prekograničnom korespondentnom odnosu s respondentom sa sjedištem u trećoj zemlji¹⁶.

¹⁵ Članak 20. točka (b) Direktive (EU) 2015/849.

¹⁶ Članak 19. Direktive (EU) 2015/849.

Društva moraju primijeniti sve ove mjere i trebala bi prilagoditi opseg tih mjera na temelju rizika.

55. Smjernice o pojačanoj dubinskoj analizi u vezi s korespondentnim bankovnim odnosima društva bi trebala potražiti u glavi III.; te bi smjernice društvima mogle biti korisne i u drugim korespondentnim odnosima.

Neobične transakcije

56. Društva bi trebala postaviti primjerene politike i postupke za otkrivanje neobičnih transakcija ili uzoraka transakcija. U slučaju da društvo otkrije transakcije koje su neobične jer:

- su veće u odnosu na očekivanje društva s obzirom na spoznaje o stranci, poslovnom odnosu ili kategoriji kojoj stranka pripada;
- imaju neobičan ili neočekivan uzorak u usporedbi s uobičajenom aktivnošću stranke ili uzorkom transakcija koji je povezan sa sličnim strankama, proizvodima ili uslugama; ili
- su veoma složene u usporedbi s drugim, sličnim, transakcijama povezanim sa sličnim vrstama stranaka, proizvodima ili uslugama,

i društvo nije svjesno određene ekonomske ili zakonite opravdanosti ili sumnja u istinitost informacija koje su mu dane, ono mora primijeniti pojačane mjere dubinske analize.

57. Ove pojačane mjere dubinske analize trebale bi biti dostatne kako bi društvu pomogle utvrditi izazivaju li te transakcije sumnju i moraju uključiti najmanje:

- poduzimanje opravdanih i primjerenih mjera u svrhu razumijevanja pozadine i svrhe tih transakcija, primjerice utvrđivanjem izvora i odredišta sredstava ili prikupljanjem dodatnih informacija o poslovanju stranke kako bi se utvrdila vjerojatnost provedbe takvih transakcija za tu stranku; i
- učestaliji nadzor poslovnog odnosa i naknadnih transakcija i obraćanje veće pozornosti na pojedinosti. Društvo može odlučiti nadzirati pojedinačne transakcije kada je to razmjerno riziku koji je identificiralo.

Visokorizične treće zemlje i ostale visokorizične okolnosti

58. Pri obavljanju transakcija s fizičkim ili pravnim osobama koje su osnovane ili prebivaju u visokorizičnoj trećoj zemlji koju je utvrdila Komisija¹⁷ i u svim drugim visokorizičnim situacijama, društva bi trebala donijeti utemeljenu odluku o tome koje su pojačane mjere dubinske analize primjerene za pojedinačnu visokorizičnu situaciju. Primjerena vrsta pojačane dubinske analize, uključujući opseg traženih dodatnih informacija i provedenog povećanog nadzora, ovisit će o razlogu zbog kojeg je određena povremena transakcija ili određeni poslovni odnos kategoriziran kao visokorizičan.

¹⁷ Članak 9. Direktive (EU) 2015/849.

59. Društva nisu obvezna u svim slučajevima primijeniti sve pojačane mjere dubinske analize navedene u nastavku. Primjerice, u određenim visokorizičnim situacijama može biti primjereno usredotočiti se na pojačan kontinuirani nadzor tijekom trajanja poslovnog odnosa.
60. Pojačane mjere dubinske analize koje bi društva trebala primijeniti mogu uključivati:
- povećanje količine informacija prikupljenih za potrebe provođenja dubinske analize:
 - i. informacije o identitetu stranke ili stvarnog vlasnika, ili strukturi vlasništva i kontrole stranke, kako bi društvo bilo sigurno da dobro razumije rizik povezan s poslovnim odnosom. To može uključivati prikupljanje i procjenu informacija o ugledu stranke ili stvarnog vlasnika te procjenu bilo kakvih negativnih navoda protiv stranke ili stvarnog vlasnika. Primjeri uključuju:
 - a. informacije o članovima obitelji i bliskim poslovnim partnerima;
 - b. informacije o prošlim i postojećim poslovnim aktivnostima stranke ili stvarnog vlasnika; i
 - c. pretraživanje nepovoljnih navoda iz medija.
 - ii. Informacije o predviđenoj prirodi poslovnog odnosa kako bi se utvrdilo da su priroda i svrha poslovnog odnosa zakonite i kako bi se društvu pomoglo izraditi potpuniji profil rizičnosti stranke. To može uključivati prikupljanje informacija o:
 - a. broju, značaju ili dinamici provedbe vjerojatnih transakcija po računu, kako bi se društvu omogućilo da uoči odstupanja koja mogu izazvati sumnju (u određenim slučajevima može biti primjereno traženje dokaza);
 - b. razlogu zbog kojeg stranka traži određeni proizvod ili uslugu, osobito kada je nejasno zbog čega se potrebama stranke ne može bolje udovoljiti na drugačiji način ili u drugoj jurisdikciji;
 - c. odredištu sredstava;
 - d. prirodi poslovanja stranke ili stvarnog vlasnika, kako bi se društvu omogućilo lakše razumijevanje izgledne prirode poslovnog odnosa;
 - povećanje kvalitete informacija prikupljenih za potrebe provedbe dubinske analize stranke kako bi se potvrdio identitet stranke ili stvarnog vlasnika, uključujući:
 - i. postavljanje zahtjeva da se prvo plaćanje provede na računu koji pouzdano glasi na ime stranke kod banke koja podliježe standardima o dubinskoj analizi stranaka koje nisu manje učinkovite od onih propisanih poglavljem II. Direktive (EU) 2015/849; ili
 - ii. provjeru da imovina stranke i sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ne potječu od kriminalne aktivnosti te da su izvor imovine i izvor sredstava u skladu sa saznanjima društva o stranci i prirodi poslovnog odnosa. U određenim

slučajevima, kada je rizik koji je povezan s poslovnim odnosom posebno visok, provjera izvora imovine i izvora sredstava može biti jedini primjereni alat za ublažavanje rizika. Izvor sredstava ili imovine moguće je provjeriti, među ostalim, usporedbom s prijavom PDV-a i poreza na dobit, kopijama revidiranih izvještaja, platnim listama, javnim ispravama ili napisima neovisnih medija;

- povećanje učestalosti pregleda kako bi se osiguralo da je društvo i dalje u mogućnosti upravljati rizikom povezanim s pojedinačnim poslovnim odnosom ili kako bi zaključilo da poslovni odnos više ne odgovara profilu rizičnosti društva te kako bi se pomoglo identificirati bilo koje transakcije koje zahtijevaju daljnji pregled, uključujući:
 - iii. povećanje učestalosti pregleda poslovnih odnosa kako bi se utvrdilo je li se profil rizičnosti stranke promijenio i može li se rizikom i dalje upravljati;
 - iv. ishođenje odobrenja višeg rukovodstva za uspostavljanje ili nastavak poslovnog odnosa kako bi se osiguralo da više rukovodstvo bude svjesno rizika kojemu je njihovo društvo izloženo i da može donijeti utemeljenu odluku o mjeri u kojoj je u mogućnosti upravljati tim rizikom;
 - v. kontrolu poslovnog odnosa na redovitijoj osnovi kako bi se osiguralo da se bilo koje promjene u profilu rizičnosti stranke identificiraju, podvrgnu procjeni i, po potrebi, poduzmu potrebne mjere, ili
 - vi. provedbu učestalijeg ili dubinskog nadzora transakcija kako bi se identificirale bilo koje neobične ili neočekivane transakcije koje mogu izazvati sumnju na rizik PN/FT. To može uključivati utvrđivanje odredišta sredstava ili razloga za provedbu određenih transakcija.

61. U glavi III. navedene su dodatne pojačane mjere dubinske analize stranaka koje se mogu pokazati posebno važnima u različitim sektorima.

Druga razmatranja

62. Društva ne bi trebala uspostavljati poslovni odnos ako ne mogu ispuniti svoje zahtjeve provedbe dubinske analize stranke, ako nisu sigurna da su svrha i priroda poslovnog odnosa zakonite ili ako nisu sigurna da mogu učinkovito upravljati rizikom da ih se može upotrijebiti u svrhe pranja novca / financiranja terorizma. U slučaju kada takav poslovni odnos već postoji, društva bi ga trebala prekinuti ili obustaviti provedbu transakcija do prekida poslovnog odnosa, po potrebi, prema uputama tijela nadležnih za provedbu zakona.
63. Kada društva opravdano sumnjaju na pokušaj pranja novca / financiranja terorizma, moraju to prijaviti svojoj financijsko-obavještajnoj jedinici.
64. Društva bi trebala uzeti u obzir da ih primjena pristupa koji se temelji na procjeni rizika sama po sebi ne obvezuje na odbijanje ili raskid poslovnih odnosa s cjelokupnim kategorijama

stranaka koje povezuju s većim rizikom PN/FT, budući da će rizik povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima varirati, čak i unutar iste kategorije.

Nadzor i pregled

Procjena rizika

65. Društva bi trebala revidirati svoje procjene rizika PN/FT povezanog s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama te čimbenike na kojima se temelje kako bi osigurala ažuriranost i relevantnost svojih procjena rizika PN/FT. Društva bi trebala procijeniti informacije prikupljene u okviru njihova kontinuiranog nadzora poslovnog odnosa i razmotriti utječu li na procjenu rizika.
66. Društva bi trebala osigurati i da su postavila sustave i kontrole za identifikaciju rizika PN/FT u nastajanju i procjenu tih rizika te, po potrebi, pravodobno ih uključiti u svoje procjene, kako pojedinačne tako i na razini društva.
67. Primjeri sustava i kontrola koje bi društva trebala uspostaviti kako bi identificirala rizike u nastajanju uključuju:
 - procese kojima se osigurava da se interne informacije redovito pregledavaju u svrhu identificiranja trendova i novih spornih pitanja, u vezi s pojedinačnim poslovnim odnosima, ali i poslovanjem društva;
 - procese kojima se osigurava da društvo redovito pregledava relevantne izvore informacija kao što su oni navedeni u točkama 15. i 16. ovih smjernica. To bi posebno trebalo uključivati:
 - i. redovan pregled izvještaja medija koji su važni za sektore ili jurisdikcije u kojima društvo aktivno posluje;
 - ii. redovan pregled upozorenja i izvještaja tijela nadležnih za provedbu zakona;
 - iii. osiguranje da društvo bude svjesno promjena u upozorenjima na terorističke aktivnosti i režimima sankcija odmah po njihovom nastajanju, primjerice redovitim pregledom upozorenja na terorističke aktivnosti i ažuriranih podataka o režimu sankcija; i
 - iv. redovan pregled tematskih pregleda i sličnih publikacija koje izdaju nadležna tijela;
 - procese za prikupljanje i pregled informacija o rizicima povezanima s novim proizvodima;
 - suradnju s predstavnicima drugih industrija i nadležnim tijelima (npr. okrugli stolovi, konferencije i pružatelji usluge edukacija) te procese kojima se relevantnom osoblju daju povratne informacije odnosno nalazi;

- uspostavljanje kulture razmjene informacija unutar društva i snažne korporativne etike.
68. Primjeri sustava i kontrola koje bi društva trebala uspostaviti kako bi osigurala da njihove pojedinačne procjene i procjene na razini društva budu ažurirane mogu uključivati:
- utvrđivanje datuma na koji će se provesti sljedeća procjena rizika, primjerice 1. ožujka svake godine, kako bi se osiguralo da novi rizici ili rizici u nastajanju budu obuhvaćeni procjenama rizika. U slučaju kada je društvo svjesno pojave novog rizika, ili je došlo do povećanja postojećeg rizika, to bi se što prije trebalo odraziti u procjenama rizika;
 - pažljivo vođenje evidencije tijekom godine o pitanjima koja bi mogla utjecati na procjene rizika, kao što su interni izvještaji o sumnjivim transakcijama, neusklađenosti i informacije koje potječu od zaposlenika koji rade sa strankama (*front office*).
69. Poput izvornih procjena rizika, sve promjene procjene rizika i prilagodbe pratećih mjera dubinske analize stranaka trebale bi biti razmjerne i odgovarati riziku PN/FT.

Sustavi i kontrole

70. Društva bi trebala poduzeti korake kako bi osigurala da njihovi sustavi upravljanja rizicima i kontrole, osobito oni koji se odnose na primjenu pravog stupnja mjera dubinske analize stranaka budu učinkoviti i razmjerni riziku.

Vođenje evidencije

71. Društva bi trebala evidentirati i dokumentirati svoje procjene rizika poslovnih odnosa i sve promjene u procjenama rizika u okviru svojih pregleda i nadzora kako bi osigurala da mogu nadležnim tijelima dokazati da su njihove procjene rizika i povezane mjere upravljanja rizicima primjerene.

Glava III. – Smjernice specifične za sektor

72. Smjernice specifične za sektor navedene u glavi III. dopuna su općim smjernicama iz glave II. ovih smjernica. One bi se trebale čitati zajedno s glavom II. ovih smjernica.
73. Čimbenici rizika koji su opisani u svakom poglavlju glave III. nisu sveobuhvatni. Društva bi trebala usvojiti cjelovit pristup riziku povezanom s određenom situacijom i imati na umu da izolirani čimbenici rizika ne znače nužno promjenu kategorije određenog poslovnog odnosa ili povremene transakcije u smislu višeg ili nižeg rizika.
74. Svakim su poglavljem u glavi III. utvrđeni i primjeri mjera dubinske analize stranaka koje bi društva trebala primijeniti, na temelju procjene rizika, u visokorizičnim situacijama i, ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, u niskorizičnim situacijama. Ti primjeri nisu sveobuhvatni i društva bi trebala odlučiti o najprimjerenijim mjerama dubinske analize stranaka u skladu s razinom i vrstom rizika PN/FT koji su identificirala.

Poglavlje 1.: Sektorske smjernice za korespondentne banke

75. U ovom su poglavlju navedene smjernice o korespondentnom bankarstvu kako je definirano u članku 3. stavku 8. točki (a) Direktive (EU) 2015/849. Društva koja nude druge korespondentne odnose kako su definirani u članku 3. stavku 8. točki (b) Direktive (EU) 2015/849 trebala bi ako je prikladno primijeniti ove smjernice.
76. U korespondentnom bankovnom odnosu, korespondent pruža bankovne usluge respondentu, bilo u svojstvu nalogodavca ili u ime stranke respondenta. U pravilu, korespondent nema uspostavljen poslovni odnos sa strankama respondenta i u pravilu neće znati njihove identitete, prirodu ili svrhu osnovne transakcije, osim ako su te informacije uključene u upute za plaćanje.
77. Banke bi trebale razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one utvrđene glavom II. ovih smjernica.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

78. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:
- računom se mogu koristiti druge banke respondenti koje imaju izravan odnos s respondentom, ali ne s korespondentom („uklopljeni račun“ (*nesting*), ili silazni kliring (*downstream clearing*)), što znači da korespondent neizravno pruža usluge drugim bankama koje nisu respondent;
 - računom se mogu koristiti drugi subjekti unutar grupe respondenta koji sami nisu bili podvrgnuti dubinskoj analizi korespondenta;
 - usluga uključuje otvaranje prolaznog računa (tzv. *payable-through account*), kojim se stranci respondenta omogućava provedba transakcija izravno na računu respondenta.
79. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:
- odnos je ograničen na SWIFT RMA tehničku mogućnost odnosno aplikaciju koja je osmišljena kako bi se upravljalo komunikacijom između financijskih institucija. U SWIFT RMA odnosu, respondent, ili druga strana, nema otvoren račun za plaćanje;
 - banke djeluju u svojstvu nalogodavaca umjesto da samo provode transakcije u ime svojih osnovnih stranaka, primjerice u slučaju usluga kupoprodaje valuta između dvije banke gdje se transakcije provode između nalogodavaca odnosno banaka i gdje namira transakcija ne uključuje izvršenje plaćanja trećoj strani. U tim slučajevima, transakcija se provodi za vlastiti račun banke respondenta;
 - transakcija se odnosi na prodaju, kupnju ili zalaganje vrijednosnih papira na uređenim tržištima, primjerice djelujući u svojstvu skrbnika ili služeći se skrbnikom s izravnim

pristupom, najčešće putem lokalnog sudionika, sustavu namire vrijednosnih papira unutar ili izvan EU-a.

Čimbenici rizika stranke

80. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- politike SPNFT-a respondenta te sustavi i kontrole koje je respondent uspostavio kako bi ih proveo ne ispunjavaju standarde propisane Direktivom (EU) 2015/849;
- respondent ne podliježe primjerenom nadzoru SPNFT-a;
- respondent, njegovo matično društvo ili društvo član iste grupe kao i respondent nedavno je sankcionirano zbog neadekvatnih politika SPNFT-a i procedura ili kršenja obaveza SPNFT-a;
- respondent u značajnom obujmu posluje sa sektorima koji su povezani s višim razinama rizika PN/FT; primjerice, respondent u značajnom obujmu provodi transakcije slanja novca ili transakcije u ime određenih pružatelja usluga slanja novca ili mjenjačnica, s nerezidentima ili u valuti koja nije službena valuta države u kojoj ima sjedište;
- struktura rukovodstva ili vlasništva uključuje politički izložene osobe, posebno u slučajevima kada politički izložena osoba može imati značajan utjecaj na respondenta, kada ugled politički izložene osobe, njezin integritet ili primjerenost u svojstvu člana uprave ili nositelja ključne funkcije izaziva zabrinutost ili u slučaju kada politički izložena osoba dolazi iz jurisdikcije koja je povezana s višim rizikom PN/FT. Društva bi trebala posebnu pozornost obratiti onim jurisdikcijama za koje se smatra da je korupcija u njima sustavna ili sveprisutna;
- povijest poslovnog odnosa s respondentom izaziva zabrinutost, primjerice zbog neusklađenosti iznosa transakcija s očekivanjima korespondenta na temelju njegovih saznanja o prirodi i obujmu poslovanja respondenta.

81. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika: korespondent je siguran da:

- kontrole SPNFT-a respondenta nisu manje učinkovite od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849;
- respondent i korespondent dio su iste grupe, respondent nema sjedište u jurisdikciji s višim rizikom PN/FT i uspješno primjenjuje standarde SPN-a grupe koje nisu manje učinkovite od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja

82. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- respondent ima sjedište u jurisdikciji koja je povezana s višim rizikom PN/FT. Društva bi trebala posebnu pozornost obraćati jurisdikcijama

- i. sa značajnim razinama korupcije ili drugih predikatnih kaznenih djela pranja novca;
- ii. bez primjerene sposobnosti pravnog i sudskog sustava da učinkovito progone takva kaznena djela; ili
- iii. bez učinkovitog nadzora SPNFT-a¹⁸;
 - respondent u značajnom obujmu posluje sa strankama sa sjedištima u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT;
 - matično društvo respondenta ima sjedište ili je osnovano u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT.

83. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- respondent ima sjedište u državi članici EGP-a;
- respondent ima sjedište u trećoj zemlji koja podliježe zahtjevima SPNFT-a koji nisu manje učinkoviti od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849 i učinkovito provodi te zahtjeve (iako bi korespondenti trebali uzeti u obzir da ih to ne izuzima od primjene pojačanih mjera dubinske analize utvrđenih člankom 19. Direktive (EU) 2015/849).

Mjere

84. Svi korespondenti moraju provesti dubinsku analizu respondenta koji je stranka korespondenta, na temelju procjene rizika¹⁹. To znači da korespondenti moraju:

- identificirati i provjeriti identitet respondenta i njegova stvarnog vlasnika. U sklopu toga, korespondenti bi trebali prikupiti dovoljno informacija o poslovanju respondenta i njegovu ugledu kako bi utvrdili da nije došlo do povećanja rizika od pranja novca koji je povezan s respondentom. Posebno, korespondenti bi trebali:
 - i. prikupiti informacije o rukovodstvu respondenta i razmotriti važnost, za potrebe sprječavanja financijskih kaznenih djela, svih veza rukovodstva ili vlasnika respondenta s politički izloženim osobama ili drugim visokorizičnim pojedincima; i
 - ii. razmotriti, na temelju procjene rizika, bi li bilo primjereno prikupljanje informacija o glavnoj djelatnosti respondenta, vrsti klijenata koje privlači te kvaliteti njegovih sustava i kontrola SPNFT-a (uključujući javno dostupne informacije o svim nedavnim regulatornim ili kaznenopravnim sankcijama zbog propusta u sprječavanju pranja novca). U slučajevima kada je respondent poslovna filijala, podružnica ili povezano društvo, korespondenti bi trebali razmotriti i status, ugled i kontrole SPN-a matičnog društva;

¹⁸ Vidjeti i glavu II. točke 22. – 27.

¹⁹ Članak 13. Direktive (EU) 2015/849.

- utvrditi i dokumentirati narav i svrhu pružene usluge i odgovornosti pojedine institucije. To može uključivati utvrđivanje, u pisanom obliku, opsega poslovnog odnosa, proizvoda i usluga koji će se isporučiti te načina korištenja i korisnika korespondentnog bankovnog plasmana (npr. mogu li se njime koristiti druge banke u okviru njihova odnosa s respondentom);
 - nadzirati poslovni odnos, uključujući transakcije, u svrhu identificiranja promjena u profilu rizičnosti respondenta i otkrivanja neobičnog ili sumnjivog ponašanja, uključujući aktivnosti koje nisu u skladu sa svrhom pruženih usluga ili koje su suprotne obvezama ugovorenima između korespondenta i respondenta. Ako korespondentna banka strankama respondenta omogući izravan pristup računu (npr. prolaznim računima ili uklopljenim računima), trebala bi provoditi pojačani kontinuirani nadzor poslovnog odnosa. Zbog prirode korespondentnog bankarstva, nadzor nakon provedbe predstavlja normu;
 - osigurati ažuriranost podataka koje ima o dubinskoj analizi stranke.
85. Korespondenti moraju utvrditi i da respondent ne dopušta da njegov račun upotrebljava fiktivna banka²⁰ u skladu s člankom 24. Direktive (EU) 2015/849. To može uključivati upućivanje zahtjeva respondentu za potvrdu da ne posluje s fiktivnim bankama, uvid u odgovarajuće dijelove politika i procedura respondenta ili razmatranje javno dostupnih informacija kao što su zakonske odredbe kojima se zabranjuje pružanje usluga fiktivnim bankama.
86. U slučajevima prekograničnih korespondentnih odnosa s institucijama respondentima iz trećih zemalja, člankom 19. Direktive (EU) 2015/849 propisano je da korespondent treba primijeniti i posebne pojačane mjere dubinske analize uz mjere dubinske analize koje su utvrđene člankom 13. Direktive (EU) 2015/849.
87. U Direktivi (EU) 2015/849 ne postoji odredba kojom se od korespondenata zahtijeva da primijene mjere dubinske analize na pojedinačne stranke respondenta.
88. Korespondenti bi trebali imati na umu da upitnici za dubinsku analizu stranke koje su omogućile međunarodne organizacije u pravilu nisu osmišljeni kako bi se olakšalo korespondentima da ispune svoje obveze na temelju Direktive (EU) 2015/849. Prilikom razmatranja upotrebe tih upitnika, korespondenti bi trebali procijeniti hoće li im biti dovoljni za ispunjenje obveza na temelju Direktive (EU) 2015/849 i trebali bi, po potrebi, poduzeti dodatne korake.

Respondenti sa sjedištem u zemljama koje nisu članice EGP-a

89. Za slučaj kada respondent ima sjedište u trećoj zemlji, člankom 19. Direktive (EU) 2015/849 propisano je da korespondenti trebaju primijeniti posebne pojačane mjere dubinske analize uz mjere dubinske analize koje su utvrđene člankom 13. Direktive (EU) 2015/849.

²⁰ Članak 3. stavak 17. Direktive (EU) 2015/849.

90. Korespondenti moraju primijeniti svaku od tih pojačanih mjera dubinske analize na respondente sa sjedištem u zemljama koje nisu članice EGP-a, no korespondenti mogu prilagoditi opseg tih mjera na temelju rizika. Primjerice, ako je korespondent siguran, na temelju primjerenog istraživanja, da respondent sa sjedištem u trećoj zemlji ima učinkovit režim SPNFT-a, da je podvrgnut učinkovitom nadzoru u pogledu usklađivanja s tim zahtjevima te da ne postoje osnove za sumnju da se politike i postupci SPNFT-a respondenta smatraju ili su nedavno smatrani neprimjerenima, procjena kontrola SPN-a respondenta ne mora nužno biti provedena do najsitnijeg detalja.
91. Korespondenti bi uvijek trebali na primjeren način dokumentirati svoje mjere dubinske analize i pojačane mjere dubinske analize te procese odlučivanja.
92. Člankom 19. Direktive (EU) 2015/849 propisano je da korespondenti poduzimaju mjere utemeljene na riziku kako bi:
- prikupili dovoljno informacija o instituciji respondenta radi potpunog razumijevanja prirode poslovanja respondenta kako bi utvrdili opseg u kojem poslovanje respondenta izlaže korespondenta višem riziku od pranja novca. To bi trebalo uključiti poduzimanje koraka ka razumijevanju i procjeni, na temelju rizika, prirode baze stranaka respondenta i vrste transakcija koje će se provoditi preko korespondentnog računa;
 - utvrdili iz javno dostupnih informacija ugled institucije i kvalitetu nadzora. To znači da bi korespondent trebao procijeniti mjeru u kojoj se može pouzdati u činjenicu da se respondent podvrgava primjerenom nadzoru u pogledu ispunjenja obveza SPN-a. Niz javno dostupnih resursa, primjerice procjena FATF-a ili FSAP-a, koji sadrže dijelove o učinkovitom nadzoru, mogu pomoći korespondentima to utvrditi;
 - procijenili kontrole SPNFT-a institucije respondenta. To podrazumijeva da bi korespondent trebao provesti kvalitativnu procjenu kontrolnog okvira SPNFT-a, a ne samo ishoditi primjerak politika i procedura SPN-a respondenta. Tu je procjenu potrebno adekvatno dokumentirati. U skladu s pristupom koji se temelji na procjeni rizika, u slučaju kada je rizik posebno visok i posebno kada se radi o značajnom obujmu transakcija korespondentnog bankarstva, korespondent bi trebao razmotriti posjete na licu mjesta ili testiranje uzorka kako bi osigurao da se politike i procedure SPNFT-a respondenta učinkovito provode;
 - ishodili odobrenje višeg rukovodstva, kako je objašnjeno u članku 3. stavku 12. Direktive (EU) 2015/849, prije uspostavljanja novog korespondentnog odnosa. Viši rukovoditelj koji daje odobrenje ne bi trebao sponzorirati odnos i što je veći rizik koji je povezan s odnosom, to rukovoditelj treba biti na višoj funkciji. Korespondenti bi trebali redovito obavještavati više rukovodstvo o visokorizičnim odnosima korespondentnog bankarstva i o koracima koje korespondent poduzima kako bi tim rizikom učinkovito upravljao;
 - dokumentirali odgovornosti svake institucije. To može biti dio standardnih uvjeta korespondenta, ali korespondenti bi trebali u pisanom obliku utvrditi način korištenja

i korisnika korespondentnog bankovnog plasmana (npr. mogu li se njime koristiti druge banke u okviru njihova odnosa s respondentom) te koje su odgovornosti respondenta u pogledu SPNFT-a. U slučaju kada je rizik koji je povezan s određenim odnosom visok, može biti uputno da korespondent bude siguran da respondent ispunjava sve svoje obveze na temelju ovog ugovora, primjerice *ex post* nadzorom transakcije;

- u pogledu prolaznih računa i uklopljenih računa, bili sigurni da je kreditna ili financijska institucija respondent provjerila identitet i provela kontinuiranu dubinsku analizu stranke koja ima izravan pristup računima korespondenta i koja na zahtjev može instituciji korespondentu pružiti odgovarajuće podatke za dubinsku analizu. Korespondenti bi trebali nastojati ishoditi potvrdu respondenta da se relevantni podatci mogu pružiti na zahtjev.

Respondenti sa sjedištem u zemljama članicama EGP-a

93. Ako respondent ima sjedište u jednoj od država EGP-a, ne primjenjuje se članak 19. Direktive (EU) 2015/849. Neovisno o tome, korespondent je još uvijek obvezan primijeniti mjere dubinske analize utemeljene na riziku u skladu s člankom 13. Direktive (EU) 2015/849.
94. Kada je rizik koji je povezan s određenim respondentom sa sjedištem u državi unutar EGP-a povećan, korespondenti moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize u skladu s člankom 18. Direktive (EU) 2015/849. U tom slučaju korespondenti bi trebali razmotriti primjenu barem nekih pojačanih mjera dubinske analize koje su opisane u članku 19. Direktive (EU) 2015/849, osobito u članku 19. točkama (a) i (b).

Poglavlje 2.: Sektorske smjernice za banke koje posluju s građanstvom

95. Za potrebe ovih smjernica, poslovanje s građanstvom znači pružanje bankovnih usluga fizičkim osobama te malim i srednjim poduzećima. Primjeri bankovnih proizvoda namijenjenih građanstvu uključuju tekuće račune, hipoteke, štedne račune, potrošačke i ročne kredite te kreditne linije.
96. Zbog naravi proizvoda i usluga koje se nude, relativno lake dostupnosti te često značajnog obujma transakcija i poslovnih odnosa, poslovanje s građanstvom osjetljivo je na financiranje terorizma i na sve faze procesa pranja novca. Istovremeno, broj poslovnih odnosa i transakcija povezanih s poslovanjem s građanstvom može značajno otežati identificiranje rizika PN/FT povezanog s pojedinačnim poslovnim odnosima te uočavanje sumnjivih transakcija.
97. Banke bi trebale razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one utvrđene glavom II. ovih smjernica.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

98. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:
- značajke proizvoda pogoduju anonimnosti;
 - proizvod omogućuje plaćanja trećih strana koje nisu povezane s proizvodom niti su unaprijed identificirane, u slučajevima kada se ne očekuju takva plaćanja, primjerice u slučaju hipoteka ili kredita;
 - proizvodom nisu postavljena ograničenja prometa, prekograničnih transakcija ili sličnih značajki proizvoda;
 - novi proizvodi i nove poslovne prakse, uključujući nove mehanizme isporuke te upotrebu novih ili tehnologija u razvoju kako za nove tako i za postojeće proizvode u slučaju kada za njih još uvijek ne postoji jasno razumijevanje;
 - kreditiranje (uključujući hipotekarno) uz osiguranje vrijednošću imovine u drugim jurisdikcijama, posebno u zemljama u kojima je teško utvrditi ima li stranka zakonsko pravo na kolateralu ili u kojima je teško potvrditi identitet strana koje jamče za kredit;
 - neobično visok broj ili značajna vrijednost transakcija.
99. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:
- ograničena je funkcionalnost proizvoda, primjerice u slučaju:
 - i. štednog proizvoda na određeni rok, s niskim pragom štednje;
 - ii. proizvoda kod kojeg nije moguće ostvariti pogodnosti u korist treće strane;

- iii. proizvoda kod kojeg je moguće ostvariti pogodnosti jedino dugoročno ili u određenu svrhu, kao što je umirovljenje ili kupnja nekretnina;
- iv. kredita niske vrijednosti, uključujući i onaj koji uvjetuje kupnju određene potrošačke robe ili usluge; ili
- v. proizvoda niske vrijednosti, uključujući leasing, kada se zakonsko i stvarno vlasništvo imovine ne prenosi na stranku do raskida ugovornog odnosa ili se uopće ne prenosi;
- proizvod je namijenjen isključivo određenim kategorijama stranaka, npr. umirovljenicima, roditeljima u ime njihove djece ili maloljetnicima dok ne dosegnu punoljetnost;
- transakcije se moraju provesti na računu koji glasi na ime stranke kod kreditne ili financijske institucije koja podliježe zahtjevima SPNFT-a koji nisu manje učinkoviti od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849;
- ne postoji pogodnost prekomjernog plaćanja.

Čimbenici rizika stranke

100. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- vrsta stranke, primjerice:
 - i. radi se o poduzeću usmjerenom na gotovinu.
 - ii. Stranka je poduzeće povezano s višim razinama rizika od pranja novca, primjerice određeni pružatelji usluga slanja novca i pružatelji usluga igara na sreću.
 - iii. Stranka je poduzeće povezano s višim rizikom od korupcije, primjerice poduzeće koje posluje u industrijama vađenja minerala ili trgovanja oružjem.
 - iv. Stranka je neprofitna organizacija koje podržava jurisdikcije povezane s povećanim rizikom od financiranja terorizma.
 - v. Stranka je novo poduzeće koje nema adekvatni poslovni profil ili povijest poslovanja.
 - vi. Stranka je nerezident. Banke bi trebale uzeti u obzir da se člankom 16. Direktive 2014/92/EU daje pravo strankama koje zakonito borave u Europskoj uniji da otvore osnovni bankovni račun, iako se pravo na otvaranje i korištenje osnovnog platnog računa primjenjuje isključivo ako su banke u mogućnosti ispuniti svoje obveze SPNFT-a i njime se banke ne oslobađa obveze da identificiraju i procjene rizik PN/FT,

uključujući rizik povezan sa strankom koja nije rezident u državi članici u kojoj banka ima sjedište^{21 22}.

- vii. Nije moguće jednostavno utvrditi identitet stvarnog vlasnika stranke, primjerice zbog neobične, bezrazložno složene ili netransparentne strukture vlasništva stranke ili zbog toga što stranka izdaje dionice na donositelja;
 - ponašanje stranke, primjerice:
 - i. stranka nevoljko pruža informacije potrebne za provedbu dubinske analize ili ostavlja dojam da namjerno izbjegava osobni susret.
 - ii. Dokaz o identitetu stranke u neobičnom je obliku iz razloga koji nije očit.
 - iii. Ponašanje ili broj transakcija stranke nije u skladu s očekivanjima koja proizlaze iz kategorije kojoj stranka pripada ili su neočekivani s obzirom na informacije koje je stranka dala prilikom otvaranja računa.
 - iv. Stranka se čudno ponaša, primjerice stranka neočekivano i bez razumnog objašnjenja ubrzava ugovoreni plan otplate, bilo putem jednokratnih otplata ili prijevremenim raskidom; deponira ili zahtijeva isplate novčanica velike vrijednosti bez očiglednog razloga; zabilježeno je povećanje aktivnosti kod stranke nakon razdoblja neaktivnosti; ili stranka provodi transakcije za koje ne postoji očigledno ekonomsko objašnjenje.

101. Sljedeći čimbenik može doprinijeti smanjenju rizika: ..

- radi se o dugogodišnjoj stranci čije prijašnje transakcije nisu izazivale sumnju ili zabrinutost, a traženi proizvod ili usluga u skladu su s profilom rizičnosti stranke.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja²²

102. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku: .

- sredstva stranke potječu od osobnih ili poslovnih veza s jurisdikcijama koje su povezane s višim rizikom PN/FT;
- primatelj plaćanja nalazi se u jurisdikciji koja je povezana s višim rizikom PN/FT. Društva bi trebala obratiti posebnu pozornost na jurisdikcije za koje se zna da financiraju ili podržavaju terorističke aktivnosti ili u kojima terorističke skupine djeluju, i na jurisdikcije koje podliježu financijskim sankcijama, embargu ili mjerama koje su povezane s terorizmom, financiranjem terorizma ili širenjem naoružanja.

²¹ Vidjeti Mišljenje EBA-e o primjeni mjera dubinske analize na stranke koji su tražitelji azila iz visokorizičnih trećih zemalja ili teritorija: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>

²² Vidjeti i glavu II.

103. Sljedeći čimbenik može doprinijeti smanjenju rizika:

- države povezane s transakcijom imaju režim SPNFT-a koji nije manje učinkovit od onog propisanog Direktivom (EU) 2015/849 i povezane su s niskim razinama predikatnih kaznenih djela.

Čimbenici rizika distribucijskih kanala

104. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- poslovni odnosi s nenazočnom strankom (*non-face-to-face*) ako nisu uspostavljeni nikakvi dodatni sigurnosni mehanizmi – primjerice elektronički potpisi, potvrde o elektroničkoj identifikaciji izdane u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014 i provjere prijevara lažnim predstavljanjem;
- oslanjanje na mjere dubinske analize koje primjenjuju treće strane u situacijama kada banka nije u dugoročnom odnosu s trećom stranom koja upućuje stranku;
- novi kanali isporuke koji još nisu ispitani.

105. Sljedeći čimbenik može doprinijeti smanjenju rizika:

- proizvod je dostupan samo onim strankama koje ispunjavaju posebne kriterije prihvatljivosti koje su utvrdila nacionalna javna tijela, kao u slučaju korisnika državne pomoći ili posebnih štednih proizvoda za djecu koja su registrirana u određenoj državi članici.

Mjere

106. Ako se banke koriste automatiziranim sustavima za identificiranje rizika PN/FT koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima ili povremenim transakcijama te za identificiranje sumnjivih transakcija, trebale bi osigurati primjerenost tih sustava za predviđenu svrhu u skladu s kriterijima koji su utvrđeni glavom II. Upotreba automatiziranih sustava informacijskih tehnologija ne bi se nikada smjela smatrati zamjenom za oprez osoblja.

Pojačane mjere dubinske analize stranaka

107. Ako je rizik povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom povećan, banke moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize²³. One mogu uključivati:

- provjeru identiteta stranke i stvarnog vlasnika na temelju više od jednog pouzdanog i neovisnog izvora;
- identifikaciju i provjeru identiteta drugih dioničara koji nisu stvarni vlasnik stranke ili bilo kojih fizičkih osoba koje imaju ovlasti provoditi transakcije na računu ili dati upute o prijenosu sredstava ili prijenosu vrijednosnih papira;

²³ Članak 18. Direktive (EU) 2015/849.

- prikupljanje dodatnih informacija o stranci te prirodi i svrsi poslovnog odnosa kako bi izgradile potpuniji profil stranke, primjerice pretraživanjem javno dostupnih izvora ili nepovoljnih napisa iz medija ili angažiranjem treće strane za izradu obavještajnog izvještaja. Primjeri vrste informacija koje banke mogu tražiti uključuju:
 - i. prirodu poslovanja ili zaposlenja stranke;
 - ii. izvor imovine stranke i izvor sredstava stranke koji su uključeni u poslovni odnos, kako bi se banke osigurale da se radi o zakonito stečenim sredstvima;
 - iii. svrhu transakcije, uključujući, po potrebi, odredište sredstava stranke;
 - iv. informacije o bilo kakvim vezama koje stranka može imati s drugim jurisdikcijama (središnjim uredima, pogonima, filijalama itd.) i pojedincima koji mogu utjecati na poslovanje; ili
 - v. ako stranka ima sjedište u drugoj zemlji, razlog zbog kojeg traži uslugu namijenjenu građanstvu izvan svoje jurisdikcije;
 - vi. povećanje učestalosti nadzora transakcija;
 - vii. pregled i, po potrebi, češće ažuriranje informacija i dokumentacije. Ako je rizik povezan s određenim odnosom posebno visok, banke bi trebale revidirati poslovni odnos na godišnjoj osnovi.

Pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka

108. U niskorizičnim okolnostima i u mjeri u kojoj je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, banke mogu primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize, koje mogu uključivati:

- za stranke koje podliježu sustavu dodjeljivanja dozvola i regulatornom režimu, provjeru identiteta na temelju dokaza o podlijeganju stranke tom režimu, primjerice pretraživanjem javnog registra regulatora;
- provjeru identiteta stranke i, po potrebi, stvarnog vlasnika tijekom uspostavljanja poslovnog odnosa u skladu s člankom 14. stavkom 2. Direktive (EU) 2015/849;
- pretpostavku da plaćanje s računa koji glasi isključivo na ime stranke ili koji stranka dijeli s drugom osobom kod uređene kreditne ili financijske institucije u državi članici EGP-a ispunjava zahtjeve propisane člankom 13. stavkom 1. točkama (a) i (b) Direktive (EU) 2015/849;
- prihvaćanje alternativnih oblika dokazivanja identiteta koji ispunjavaju kriterij neovisnog i pouzdanog izvora iz članka 13. stavka 1. točke (a) Direktive (EU) 2015/849, kao što je dopis koji državna agencija ili drugo pouzdano javno tijelo uputi stranci, ako

postoje opravdani razlozi zbog kojih stranka nije u mogućnosti predložiti uobičajeni dokaz o identitetu te uz uvjet da nema razloga za sumnju;

- ažuriranje informacija za provedbu dubinske analize stranke samo u slučaju nastanka događaja koji je okidač, kao što je zahtjev stranke za ugovaranje novog proizvoda ili proizvoda višeg rizika ili promjena u ponašanju stranke ili profilu transakcije koji ukazuju da rizik povezan s poslovnim odnosom više nije nizak.

Zbirni računi

109. Ako stranka određene banke otvori „zbirni račun” kako bi upravljala sredstvima koja pripadaju njezinim vlastitim klijentima, banka bi trebala primijeniti potpune mjere dubinske analize klijenta, uključujući tretiranje klijenata stranke kao stvarnih vlasnika sredstava na zbirnom računu i provjeravanje njihovih identiteta.

110. Ako postoje naznake da je rizik koji je povezan s poslovnim odnosom visok, banke moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize kao primjerene mjere²⁴.

111. Međutim, ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, kada je rizik povezan s poslovnim odnosom nizak i podliježe uvjetima navedenima u nastavku, banka može primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize uz uvjet:

- da je stranka društvo koje podliježe obvezama SPNFT-a u državi članici EGP-a ili trećoj zemlji s režimom SPNFT-a koji nije manje učinkovit od režima propisanog Direktivom (EU) 2015/849 i da se društvo uspješno nadzire u pogledu usklađenosti s navedenim zahtjevima;
- da stranka nije društvo, već drugi subjekt obveznik primjene mjera SPNFT-a u državi članici EGP-a, koji se uspješno nadzire u pogledu usklađenosti s navedenim zahtjevima;
- da je rizik PN/FT koji je povezan s poslovnim odnosom nizak, na temelju bančine procjene poslovanja stranke, vrste klijenata kojima stranka pruža usluge i, među ostalim razmatranjima, jurisdikcija kojima je poslovanje stranke izloženo;
- da je banka sigurna da stranka primjenjuje učinkovite i na rizik osjetljive mjere dubinske analize na svoje klijente i stvarne vlasnike svojih klijenata (za banku može biti primjereno da poduzme mjere osjetljive na rizik kako bi procijenila primjerenost politika i postupaka stranke koje se tiču dubinske analize, primjerice uspostavljajući izravnu vezu sa strankom); i
- da je banka poduzela korake na temelju procjene rizika kako bi bila sigurna da će stranka pružiti informacije i dokumentaciju potrebne za dubinsku analizu svojih osnovnih klijenata koji su stvarni vlasnici sredstava na zbirnom računu i to neposredno nakon upućivanja zahtjeva, primjerice uključivanjem odgovarajućih odredbi u ugovor koji

²⁴ Članak 13. stavak 1. i članak 18. stavak 1. Direktive (EU) 2015/849.

zaključuje s klijentom ili ispitivanjem, na uzorku, sposobnosti klijenta da na zahtjev pruži informacije potrebne za dubinsku analizu.

112. Ako se ispune uvjeti za primjenu pojednostavnjenih mjera dubinske analize na zbirne račune, pojednostavnjene mjere dubinske analize mogu se sastojati od toga da banka:

- identificira i provjeri identitet stranke, uključujući stvarne vlasnike stranke (ali ne i osnovne klijente stranke);
- procijeni svrhu i predviđenu prirodu poslovnog odnosa; te
- kontinuirano nadzire poslovni odnos.

Poglavlje 3.: Sektorske smjernice za izdavatelje elektroničkog novca

113. U ovom su poglavlju navedene smjernice za izdavatelje elektroničkog novca kako je definirano člankom 2. stavkom 3. Direktive 2009/110/EZ. Razina rizika PN/FT povezana s elektroničkim novcem²⁵ prvenstveno ovisi o značajkama pojedinačnih proizvoda elektroničkog novca i mjeri u kojoj se izdavatelji elektroničkog novca služe drugim osobama za distribuciju i iskup elektroničkog novca u njihovo ime.²⁶

114. Društva koja izdaju elektronički novac trebala bi uz čimbenike i mjere navedene u glavi II. ovih smjernica razmotriti i sljedeće čimbenike rizika i mjere. Sektorske smjernice za pružatelje usluga novčanih pošiljaka iz glave III. poglavlja 4. mogu biti relevantne i u ovom kontekstu.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda

115. Izdavatelji elektroničkog novca trebali bi razmotriti rizik PN/FT koji je povezan s:

- pragovima;
- metodom financiranja; i
- korišću i unovčivošću.

116. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- pragovi: proizvod omogućuje
 - i. plaćanja velike ili neograničene vrijednosti, punjenje ili iskup, uključujući podizanje gotovine;
 - ii. plaćanja velike vrijednosti, punjenje ili iskup, uključujući podizanje gotovine;
 - iii. visok ili neograničeni iznos sredstava koji se može položiti na proizvod/račun za elektronički novac;
- metoda financiranja: proizvod može biti
 - i. nadopunjen anonimno, primjerice gotovinom, anonimnim elektroničkim novcem ili proizvodima elektroničkog novca koji podliježu izuzeću iz članka 12. Direktive (EU) 2015/849;
 - ii. financiran plaćanjima neidentificiranih trećih strana;
 - iii. financiran drugim proizvodima elektroničkog novca;

²⁵ Članak 2. stavak 2. Direktive 2009/110/EZ.

²⁶ Članak 3. stavak 4. Direktive 2009/110/EZ.

- korist i unovčivost: proizvod
 - i. omogućuje prijenose s jedne osobe na drugu;
 - ii. je kao sredstvo plaćanja prihvatio niz trgovaca ili prodajnih mjesta;
 - iii. je posebno osmišljen za prihvati kao sredstvo plaćanja kod trgovaca koji prodaju robu i usluge povezane s visokim rizikom od financijskog kriminala, primjerice internetske igre na sreću;
 - iv. se može upotrijebiti u prekograničnim transakcijama ili u različitim jurisdikcijama;
 - v. je osmišljen tako da ga upotrebljavaju osobe koje nisu stranka, primjerice određeni partnerski kartični proizvodi (ali ne darovne kartice niske vrijednosti);
 - vi. omogućuje podizanje velikih iznosa gotovine.

117. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- pragovi: proizvod
 - i. ima niska ograničenja plaćanja, punjenja ili iskupa, uključujući podizanje gotovine (iako bi društva trebala uzeti u obzir da niski prag sam po sebi ne mora biti dovoljan za umanjenje rizika od financiranja terorizma);
 - ii. ima ograničen broj plaćanja, punjenja ili iskupa, uključujući podizanje gotovine u zadanom razdoblju;
 - iii. ima ograničenje iznosa sredstava koji se u određenom trenutku mogu odjednom položiti na proizvod/račun za elektronički novac;
- financiranje: proizvod
 - i. zahtijeva da sredstva za kupnju ili ponovno punjenje budu uistinu povučena s računa koji glasi isključivo na ime stranke ili ga stranka dijeli s nekom osobom kod kreditne ili financijske institucije unutar EGP-a;
- korist i unovčivost: proizvod
 - i. ne dopušta ili strogo ograničava podizanje gotovine;
 - ii. može se koristiti isključivo unutar države;
 - iii. prihvaća ograničeni broj trgovaca ili prodajnih mjesta s čijim je poslovanjem izdavatelj elektroničkog novca upoznat;

- iv. posebno je osmišljen da se njime ograniči upotreba od strane trgovaca koji trguju robom i uslugama koje su povezane s visokim rizikom od financijskog kriminala;
- v. prihvaćen je kao sredstvo plaćanja za ograničene vrste niskorizičnih usluga ili proizvoda.

Čimbenici rizika stranke

118. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- stranka kupuje nekoliko proizvoda elektroničkog novca od istog izdavatelja, često puni proizvod ili unutar kraćeg razdoblja bez ekonomske opravdanosti nekoliko puta podiže novac; kada su distributeri (ili zastupnici u svojstvu distributera) sami obveznici, navedeno se primjenjuje i na proizvode elektroničkog novca različitih izdavatelja koji su kupljeni od istog distributera;
- transakcije stranke uvijek su tek neznatno manje od ograničenja vrijednosti/transakcije;
- postoje naznake da proizvod upotrebljava nekoliko osoba čiji identitet nije poznat izdavatelju (npr. proizvod se istovremeno upotrebljava s nekoliko IP adresa);
- česte su promjene identifikacijskih podataka klijenta, kao što je kućna adresa ili IP adresa, ili povezanih bankovnih računa;
- proizvod se ne upotrebljava za izvornu namjenu, primjerice upotrebljava se preko granice, a predviđen je za upotrebu kao darovna kartica trgovačkog centra.

119. Sljedeći čimbenik može doprinijeti smanjenju rizika:

- proizvod je namijenjen isključivo određenim kategorijama stranaka, primjerice korisnicima državne pomoći ili članovima osoblja društva koje ih izdaje kako bi pokrilo korporativne troškove.

Čimbenici rizika distribucijskih kanala

120. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- internetska distribucija i distribucija bez osobnog kontakta (licem u lice) bez odgovarajućih sigurnosnih mehanizama, kao što su elektronički potpisi, potvrde o elektroničkoj identifikaciji izdane u skladu s kriterijima utvrđenima Uredbom (EU) br. 910/2014 i mjere za sprječavanje prijevара lažnim predstavljanjem;
- distribucija putem posrednika koji sami nisu obveznici na temelju Direktive (EU) 2015/849 ili nacionalnog zakonodavstva, gdje je primjenjivo, kada se izdavatelj elektroničkog novca:
 - i. oslanja na posrednika da ispuni određene obveze SPNFT-a izdavatelja elektroničkog novca; i

- ii. nije siguran da je posrednik uspostavio primjerene sustave i kontrole SPNFT-a;
 - segmentacija usluga odnosno pružanje usluga elektroničkog novca od strane nekoliko operativno neovisnih pružatelja usluga bez odgovarajućeg nadzora i koordinacije.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja²⁷

121. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- primatelj plaćanja nalazi se u jurisdikciji ili se proizvod financira iz izvora u jurisdikciji koja je povezana s višim rizikom PN/FT. Društva bi trebala obratiti posebnu pozornost na jurisdikcije za koje se zna da financiraju ili podržavaju terorističke aktivnosti ili u kojima terorističke skupine djeluju, i na jurisdikcije koje podliježu financijskim sankcijama, embargu ili mjerama koje su povezane s terorizmom, financiranjem terorizma ili širenjem naoružanja.

Mjere

122. Nacionalno zakonodavstvo može omogućiti izuzeće od identifikacije i provjere identiteta stranke i stvarnog vlasnika te procjene prirode i svrhe poslovnog odnosa za određene proizvode elektroničkog novca u skladu s člankom 12. Direktive (EU) 2015/849.

123. Društva bi trebala uzeti u obzir da se izuzeće na temelju članka 12. Direktive (EU) 2015/849 ne odnosi na obvezu kontinuiranog nadzora transakcija i poslovnog odnosa, kao što ih ni ne izuzima od obveze identificiranja i prijavljivanja sumnjivih transakcija; to znači da bi društva trebala osigurati da prikupe dovoljno informacija o svojim strankama ili vrsti stranaka kojima je njihov proizvod namijenjen kako bi mogla provoditi učinkovit kontinuirani nadzor poslovnog odnosa.

124. Primjeri vrste sustava nadzora koje bi društva trebala uspostaviti uključuju:

- sustave za nadzor transakcija koji otkrivaju nepravilnosti ili sumnjive uzroke ponašanja, uključujući neočekivanu upotrebu proizvoda na način za koji nije predviđen; društvo može biti u mogućnosti deaktivirati proizvod ručno ili kontrolama na sklopu dok se ne uvjeri da ne postoje osnove za sumnju;
- sustave koji identificiraju odstupanja između pruženih i otkrivenih informacija, primjerice između informacija o državi podrijetla i IP adrese otkrivene elektroničkim putem;
- sustave koji uspoređuju dostavljene podatke s podacima o drugim poslovnim odnosima i koji mogu identificirati uzorke kao što su isti instrument financiranja ili isti podatci za kontakt;
- sustave koji identificiraju koristi li se proizvod s trgovcima koji trguju robom i uslugama koje su povezane s visokim rizikom od financijskog kriminala.

²⁷ Vidjeti glavu II. točke 22. – 27.

Pojačane mjere dubinske analize stranaka

125. Primjeri mjera pojačane dubinske analize koje bi društva trebala primijeniti u visokorizičnim situacijama uključuju:

- prikupljanje dodatnih informacija o strankama tijekom identifikacije, kao što su informacije o izvoru sredstava;
- primjenu dodatnih mjera provjere iz šireg niza pouzdanih i neovisnih izvora (npr. provjera u internetskim bazama podataka) kako bi se provjerio identitet stranke ili stvarnog vlasnika;
- prikupljanje dodatnih informacija o predviđenoj svrsi poslovnog odnosa, primjerice putem pitanja upućenih strankama o njihovom poslovanju ili jurisdikcijama u koje namjeravaju prenositi e-novac;
- prikupljanje informacija o trgovcu / primatelju plaćanja, posebno kada izdavatelj elektroničkog novca ima razloga sumnjati da se njegovi proizvodi upotrebljavaju kako bi se kupila nezakonita roba ili roba namijenjena samo određenim dobnim skupinama;
- provjere prijevara identiteta kako bi se osiguralo da se stranka lažno ne predstavlja;
- primjenu pojačanog nadzora na odnos s klijentom i pojedinačne transakcije;
- utvrđivanje izvora ili odredišta sredstava.

Pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka

126. Ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, društva mogu razmotriti primjenu pojednostavnjenih mjera dubinske analize na niskorizične proizvode elektroničkog novca na koje se ne primjenjuje izuzeće iz članka 12. Direktive (EU) 2015/849.

127. Ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, primjeri pojednostavnjenih mjera dubinske analize koje društva mogu primijeniti u niskorizičnim situacijama uključuju:

- odgodu provjere identiteta stranke ili stvarnog vlasnika do određenog kasnijeg datuma nakon uspostavljanja odnosa ili do prekoračenja određenog (niskog) novčanog praga (što se dogodi ranije). Novčani prag ne bi trebao premašivati 250 eura u slučaju kada se proizvod ne može ponovno puniti ili se može upotrebljavati u drugim jurisdikcijama ili za prekogranične transakcije ili 500 eura kada je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom (u tom slučaju proizvod se može upotrebljavati samo unutar države);
- provjeru identiteta stranke na temelju plaćanja s računa koji glasi isključivo na ime stranke ili računa za koji se može dokazati da ga stranka kontrolira kod uređene kreditne ili financijske institucije unutar EGP-a;
- provjeru identiteta na temelju manje izvora;
- provjeru identiteta na temelju manje pouzdanih izvora;
- upotrebu alternativnih metoda provjere identiteta;

- pretpostavku prirode i predviđene svrhe poslovnog odnosa kada je to očigledno, primjerice u slučaju određenih darovnih kartica koje nisu obuhvaćene iznimkom o uskom krugu / zatvorenoj mreži;
- smanjenje intenziteta nadzora dok se ne dosegne određeni novčani prag. Budući da je kontinuirani nadzor važno sredstvo prikupljanja dodatnih informacija o čimbenicima rizika stranaka (vidjeti gore) tijekom poslovnog odnosa, taj bi se prag, kako za pojedinačne transakcije, tako i za transakcije za koje postoje naznake da bi mogle biti povezane tijekom razdoblja od 12 mjeseci, trebao postaviti na razinu koju je društvo procijenilo da predstavlja nizak rizik za potrebe financiranja terorizma i pranja novca.

Poglavlje 4.: Sektorske smjernice za pružatelje usluga novčanih pošiljaka

128. Pružatelji usluga novčanih pošiljaka institucije su za platni promet koje su u skladu s Direktivom 2007/64/EZ ovlaštene pružati i izvršavati platne usluge diljem EU-a. Poduzeća u tom sektoru različita su i variraju od pojedinačnih poduzeća do složenih subjekata koji čine dio lanca.
129. Mnogi pružatelji usluga novčanih pošiljaka služe se zastupnicima kako bi u njihovo ime pružali platne usluge. Zastupnici često pružaju platne usluge kao pomoćnu komponentu svoje glavne aktivnosti i ne moraju nužno sami biti obveznici primjene mjerodavnih zakonskih odredbi o SPNFT-u; u skladu s time, njihovo znanje o sprječavanju pranja novca / financiranja terorizma može biti ograničeno.
130. Priroda pružene usluge može pružatelje usluge novčanih pošiljaka izložiti riziku PN/FT. To se događa zbog jednostavnosti i brzine kojom se provode transakcije, njihova globalnog dosega i često, njihove usmjerenosti na gotovinu. Nadalje, vrsta ove platne usluge znači da pružatelji usluge novčanih pošiljaka često provode povremene transakcije umjesto uspostavljanja poslovnog odnosa sa svojim strankama, što znači da njihovo razumijevanje rizika PN/FT povezanog sa strankom može biti ograničeno.
131. Pružatelji usluga novčanih pošiljaka trebali bi razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one utvrđene glavom II. ovih smjernica.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

132. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:
- proizvod omogućuje transakcije visoke ili neograničene vrijednosti;
 - proizvod ili usluga globalnog je dosega;
 - transakcija se temelji na gotovini ili je financirana anonimnim elektroničkim novcem, uključujući elektronički novac na koji se primjenjuje iznimka iz članka 12. Direktive (EU) 2015/849;
 - jedan ili više platitelja iz različitih zemalja vrše prijenos lokalnom primatelju plaćanja.
133. Sljedeći čimbenik može doprinijeti smanjenju rizika:
- sredstva korištena u prijenosu potječu s računa na ime platitelja kod kreditne ili financijske institucije unutar EGP-a.

Čimbenici rizika stranke

134. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:
- poslovna djelatnost stranke:

- i. stranka je vlasnik poduzeća ili upravlja poduzećem koje ima pristup značajnim iznosima gotovine.
- ii. Poduzeće stranke ima kompliciranu strukturu vlasništva;
- ponašanje stranke, primjerice:
 - i. potrebama stranke moglo bi se drugdje bolje udovoljiti, primjerice, jer se pružatelj usluga novčanih pošiljaka i stranka ili poduzeće stranke ne nalaze u istoj državi.
 - ii. Postoje naznake da stranka djeluje u nečije ime, primjerice druge osobe nadgledaju stranku ili ih se može uočiti u blizini mjesta gdje se provodi transakcija ili stranka čita upute s cedulje.
 - iii. Ponašanje stranke nema nikakvog ekonomskog smisla, primjerice, stranka prihvaća nepovoljan tečaj ili visoke troškove bez prigovora, zahtijeva transakciju u valuti koja nije zakonsko sredstvo plaćanja ili se uobičajeno ne upotrebljava u jurisdikciji u kojoj se nalazi stranka ili primatelj plaćanja ili traži ili daje značajne količine valute bilo u malim ili velikim apoenima.
 - iv. Transakcije stranke uvijek su tek neznatno ispod primjenjivih pragova, uključujući prag dubinske analize za povremene transakcije iz članka 11. točke (b) Direktive (EU) 2015/849 i prag od 1 000 eura iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) 2015/847²⁸. Društva bi trebala uzeti u obzir da se prag iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) 2015/847 primjenjuje samo na transakcije koje nisu financirane gotovinom ili anonimnim elektroničkim novcem.
 - v. Način na koji se stranka koristi uslugom neobičan je, primjerice šalje ili prima novac od same sebe ili prosljeđuje sredstva odmah po primitku.
 - vi. Stranka ostavlja dojam da zna malo o primatelju plaćanja ili nevoljko pruža informacije o njemu.
 - vii. Nekoliko stranaka društva doznačuje sredstva istom primatelju plaćanja ili ostavljaju dojam da imaju iste informacije koje se odnose na identifikaciju, primjerice adresu ili broj telefona.
 - viii. Ulazna transakcija nije popraćena nužnim informacijama o platitelju ili primatelju plaćanja.
 - ix. Poslani ili primljeni iznos ne odgovara prihodu stranke (ako je poznat).

135. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

²⁸ Uredba (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006 (Tekst značajan za EGP).

- radi se o dugogodišnjoj stranci društva čije ponašanje u prošlosti nije izazivalo sumnju i ne postoje naznake da može doći do povećanja rizika PN/FT;
- doznačeni je iznos nizak; međutim, društva bi trebala imati na umu da niski iznosi sami po sebi nisu dovoljni da bi se otpisao rizik od financiranja terorizma.

Čimbenici rizika distribucijskih kanala

136. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- ne postoje ograničenja instrumenta financiranja, primjerice u slučaju gotovine ili plaćanja proizvodima elektroničkog novca na koje se primjenjuje iznimka iz članka 12. Direktive (EU) 2015/849, elektroničkih prijenosa ili čekova;
- korišteni distribucijski kanal omogućuje određeni stupanj anonimnosti;
- usluga se pruža isključivo na internetu bez primjerenih sigurnosnih mehanizama;
- usluga novčanih pošiljaka pruža se putem zastupnika koji:
 - i. zastupaju više od jednog nalogodavca;
 - ii. imaju neobične uzorke prometa u usporedbi s drugim zastupnicima na sličnim lokacijama, primjerice neuobičajeno velike ili malene transakcije, neuobičajeno velike gotovinske transakcije ili visok broj transakcija koje su tek neznatno ispod praga propisanog za provedbu dubinske analize ili koji posluju izvan uobičajenog radnog vremena;
 - iii. provode značajan broj transakcija s platiteljima ili primateljima plaćanja iz jurisdikcija koje su povezane s višim rizikom PN/FT;
 - iv. djeluju nesigurno u pogledu primjene politika SPNFT-a grupe ili su nedosljedni u njihovoj primjeni;
 - v. ne pripadaju financijskom sektoru i imaju drugu osnovnu djelatnost;
- usluga novčanih pošiljaka pruža se putem široke mreže zastupnika agenata u različitim jurisdikcijama;
- usluga novčanih pošiljaka pruža se putem presloženog platnog lanca, primjerice uz značajan broj posrednika koji posluju u različitim jurisdikcijama ili uz korištenje sustava namire (službenih i neslužbenih) kojima se ne može ući u trag.

137. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- sami zastupnici uređene su financijske institucije;
- uslugu je moguće financirati isključivo prijenosima s računa koji glasi na ime stranke kod kreditne ili financijske institucije unutar EGP-a ili s računa za koji stranka može dokazati da nad njime ima kontrolu.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja

138. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- platitelj ili primatelj plaćanja nalazi se u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT;
- primatelj plaćanja rezident je u jurisdikciji koja ili uopće nema ili ima slabo razvijeni službeni bankarski sektor, što znači da se kao sredstvo plaćanja mogu koristiti neslužbene usluge slanja novca kao što je *hawala*.

Mjere

139. Budući da se poslovanje mnogih pružatelja usluga novčanih pošiljaka temelji prvenstveno na transakcijama, društva bi trebala razmotriti koje bi sustave nadzora i kontrola trebala uspostaviti kako bi osigurala da otkriju pokušaje pranja novca i financiranja terorizma čak i u slučajevima kada su informacije koje posjeduju za dubinsku analizu stranke osnovne ili nepotpune jer nije uspostavljen nikakav poslovni odnos.

140. Društva bi u svakom slučaju trebala uspostaviti:

- sustave za identifikaciju povezanih transakcija;
- sustave za identifikaciju imaju li transakcije različitih stranaka istog primatelja plaćanja;
- sustave kojima bi se u što većoj mjeri omogućilo utvrđivanje izvora sredstava i odredišta sredstava;
- sustave koji omogućuju potpunu sljedivost transakcija i broja korisnika uključenih u lanac plaćanja; te
- sustave kojima bi se osiguralo da je mogućnost intervencije u lancu plaćanja dana jedino propisno ovlaštenim pružateljima usluga novčanih pošiljaka .

141. Kada se radi o povećanom riziku koji je povezan s određenom povremenom transakcijom ili poslovnim odnosom, društva bi trebala primijeniti pojačane mjere dubinske analize u skladu s glavom II., uključujući, po potrebi, povećani nadzor transakcije (npr. povećana učestalost ili niži pragovi). Nasuprot tome, kada je rizik koji je povezan s povremenom transakcijom ili poslovnim odnosom nizak i ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, društva bi mogla primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize u skladu s glavom II.

Upotreba agenata

142. Pružatelji usluga novčanih pošiljaka koji se služe zastupnicima za pružanje platnih usluga trebali bi poznavati svoje zastupnike ²⁹. U sklopu navedenoga, pružatelji usluga novčanih pošiljaka trebali bi uspostaviti i održavati primjerene i na riziku utemeljene politike i procedure kako bi se suzbio rizik da se njihovi zastupnici upuste u pranje novca / financiranje terorizma, ili da ih se za to iskoristi, između ostalog:

²⁹ Članak 19. Direktive (EU) 2366/2015.

- identifikacijom osobe koja je vlasnik ili koja kontrolira zastupnika kada je zastupnik pravna osoba, kako bi bili sigurni da se rizik PN/FT kojem je pružatelj usluga novčanih pošiljaka izložen nije povećao kao rezultat upotrebe zastupnika;
- prikupljanjem dokaza, u skladu sa zahtjevima iz članka 19. stavka 1. točke (c) Direktive (EU) 2015/2366, da su direktori i druge osobe odgovorne za upravljanje zastupnikom sposobne i primjerene, uključujući procjenom njihova poštenja, integriteta i ugleda. Bilo koja provjera koju pružatelj usluge novčanih pošiljaka provede trebala bi biti razmjerna prirodi, složenosti i stupnju rizika PN/FT koji je sadržan u platnim uslugama koje pruža zastupnik i mogla bi se temeljiti na procedurama pružatelja usluga novčanih pošiljaka koje se odnose na dubinsku analizu stranaka;
- poduzimanjem opravdanih mjera kako bi bili sigurni da su interne kontrole SPNFT-a zastupnika primjerene i da ostaju primjerene za cijelo vrijeme trajanja odnosa posredovanja, primjerice nadzorom uzorka transakcija zastupnika ili izravnim pregledom kontrola zastupnika. U slučaju kada se interne kontrole SPNFT-a zastupnika razlikuju od kontrola pružatelja usluga novčanih pošiljaka, primjerice jer zastupnik zastupa više od jednog nalogodavca ili je sam zastupnik obveznik na temelju mjerodavnog zakonodavstva o sprječavanju pranja novca / financiranja terorizma, pružatelj usluga novčanih pošiljaka trebao bi procijeniti rizik od utjecaja tih razlika na njegovu usklađenost te usklađenost zastupnika sa zahtjevima SPNFT-a i upravljati tim rizikom;
- pružajući obuku iz sprječavanja pranja novca / financiranja terorizma zastupnicima kako bi osigurali da zastupnici dobro razumiju odgovarajuće rizike PN/FT i kvalitetu kontrola SPNFT-a koju pružatelj usluga novčanih pošiljaka očekuje.

Poglavlje 5.: Sektorske smjernice za upravljanje imovinom

143. Upravljanje imovinom pružanje je bankovnih i drugih financijskih usluga pojedincima velike platežne moći i njihovim obiteljima ili poduzećima. Poznato je i kao privatno bankarstvo. Stranke od društava za upravljanje imovinom mogu očekivati predano osoblje za upravljanje odnosom koje treba pružati usluge po mjeri koje, primjerice obuhvaćaju bankovne usluge (npr. tekući računi, hipoteke i kupoprodaja valuta), upravljanje ulaganjima i savjetovanje, fiducijarne usluge, iznajmljivanje sefova, osiguranje, usluge društva za savjetovanje o upravljanju imovinom (tzv. *family office*), planiranje u porezne svrhe i u vezi s nekretninama te povezane pomoćne usluge, uključujući pravnu podršku.
144. Mnoge od značajki koje se uobičajeno povezuju s upravljanjem imovinom, kao što su bogate i utjecajne stranke, transakcije i portfelji velike vrijednosti, složeni proizvodi i usluge, uključujući investicijske proizvode po mjeri, te očekivanje povjerljivosti podataka i diskrecije ukazuju na viši rizik od pranja novca u odnosu na rizik koji je uobičajeno prisutan u poslovanju banaka s građanstvom. Usluge društava za upravljanje imovinom mogu biti posebno osjetljive na zlouporabu stranaka koje žele prikriti podrijetlo svojih sredstava ili, primjerice izbjeći oporezivanje u svojoj jurisdikciji.
145. Društva u tom sektoru trebala bi razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one propisane glavom II. ovih smjernica. Sektorske smjernice iz glave III., poglavlja 2., 7. i 9. mogu biti važne i u ovom kontekstu.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

146. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- stranke koje zahtijevaju značajne iznose gotovine ili druga sredstva očuvanja vrijednosti kao što su plemeniti metali;
- transakcije izrazito visoke vrijednosti;
- financijski aranžmani koji uključuju jurisdikcije povezane s višim rizikom PN/FT (društva bi trebala posebnu pozornost obratiti zemljama koje imaju kulturu neotkrivanja bankarske tajne ili koje ne ispunjavaju međunarodne standarde porezne transparentnosti)³⁰;
- kreditiranje (uključujući hipotekarno) uz osiguranje vrijednošću imovine u drugim jurisdikcijama, posebno u zemljama u kojima je teško utvrditi ima li stranka zakonsko pravo na kolateral ili u kojima je teško potvrditi identitet strana koje jamče za kredit;
- upotreba složenih poslovnih struktura kao što su trust i društva za privatno ulaganje, posebno u slučaju kada identitet krajnjeg stvarnog vlasnika može biti nejasan;

³⁰ Vidjeti i glavu II. točku 26.

- poslovanje se odvija u više zemalja, posebno u slučaju kada uključuje više pružatelja financijskih usluga;
- prekogranični aranžmani kada se imovina deponira u drugoj financijskoj instituciji ili njome upravlja druga financijska institucija, bilo unutar iste financijske grupe ili izvan grupe, posebno kada druga financijska institucija ima sjedište u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT. Društva bi posebnu pozornost trebala obratiti na jurisdikcije s višim razinama predikatnih kaznenih djela, nepouzdanim režimom SPNFT-a ili lošim standardima porezne transparentnosti.

Čimbenici rizika stranke

147. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- stranke s prihodom i/ili imovinom koje potječe iz visokorizičnih sektora poput oružja, industrija vađenja minerala, građevinskog sektora, igara na sreću ili privatnih vojnih organizacija;
- stranke za koje postoje uvjerljivi navodi o protupravnim djelima;
- stranke koje očekuju neuobičajeno visoke razine povjerljivosti ili diskrecije;
- stranke čije ponašanje u kontekstu potrošnje ili transakcija otežava utvrđivanje „normalnih” ili očekivanih uzoraka ponašanja;
- veoma bogate i utjecajne stranke, uključujući stranke koje su javne osobe, nerezidenti i politički izložene osobe. U slučaju kada je stranka ili stvarni vlasnik stranke politički izložena osoba, društva moraju uvijek primijeniti pojačane mjere dubinske analize u skladu s člancima od 18. do 22. Direktive (EU) 2015/849;
- stranka zahtijeva da joj društvo olakša ugovaranje proizvoda ili usluge treće strane bez jasnog poslovnog ili ekonomskog razloga.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja³¹

148. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- poslovanje se odvija u zemljama koje imaju kulturu neotkrivanja bankarske tajne ili koje nisu usklađene s međunarodnim standardima porezne transparentnosti;
- stranka živi ili sredstva potječu od djelatnosti koja se odvija u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT.

Mjere

149. Zaposlenik društva za upravljanje imovinom koji upravlja poslovnim odnosom sa strankom (voditelj poslovnog odnosa) trebao bi imati ključnu ulogu u procjeni rizika. Bliski kontakt

³¹ Vidjeti i glavu II.

voditelja poslovnog odnosa sa strankom olakšat će prikupljanje informacija koje će dati potpuniju sliku svrhe i prirode poslovanja stranke koju treba složiti (npr. razumijevanje izvora imovine stranke, razloga zbog kojeg složeni i neobični aranžmani ipak mogu biti stvarni i u skladu sa zakonom te zbog čega dodatno osiguranje može biti primjereno). No taj bliski kontakt može dovesti i do sukoba interesa ako voditelj poslovnog odnosa postane preblizak stranci, na štetu napora društva da upravlja rizikom od financijskog kriminala. Posljedično, primjeren će biti i neovisni nadzor procjene rizika, a provode ga, primjerice, odjel za praćenje usklađenosti i više rukovodstvo.

Pojačane mjere dubinske analize stranaka

150. Sljedeće pojačane mjere dubinske analize mogu biti primjerene u visokorizičnim okolnostima:

- prikupljanje i provjera više informacija o strankama nego u standardnim situacijama rizika te pregled i ažuriranje tih informacija na redovitoj osnovi i uslijed značajnih promjena u profilu stranke. Društva bi trebala vršiti preglede na temelju rizika, gdje bi stranke višeg rizika bile podvrgnute pregledu najmanje jednom godišnje, a potencijalno i češće s obzirom na rizik. Ti postupci mogu uključivati vođenje evidencije o bilo kakvim posjetima prostorima stranaka, bilo osobnim ili poslovnim prostorijama, uključujući bilo koje promjene profila stranke ili druge informacije koje mogu utjecati na procjenu rizika koje uslijede nakon tih posjeta;
- utvrđivanje izvora imovine i sredstava; kada je rizik posebno visok i/ili kada društvo sumnja da sredstva ne potječu iz zakonitog izvora, provjera izvora imovine i sredstava može biti jedini alat za umanjeње rizika. Izvor sredstava ili izvor imovine može se provjeriti, među ostalim, provjerom:
 - i. originalnog ili ovjerenog primjerka novije platne liste;
 - ii. pisane potvrde o godišnjoj plaći koju je potpisao poslodavac;
 - iii. originalnog ili ovjerenog primjerka ugovora o prodaji, primjerice ulaganja ili društva;
 - iv. pisane potvrde o prodaji koju je potpisao odvjetnik ili pravni zastupnik;
 - v. originalnog ili ovjerenog primjerka oporuke ili ovjere oporuke;
 - vi. pisane potvrde o nasljedstvu koju je potpisao odvjetnik, pravni zastupnik, skrbnik ostavine ili izvršitelj oporuke;
 - vii. internetskim pretraživanjem registra društava kako bi se potvrdila prodaja društva;
- utvrđivanje odredišta sredstava;

- provedba višeg stupnja kontrole i dubinske analize poslovnih odnosa nego što je uobičajeno u ustaljenom pružanju financijskih usluga kao što je poslovanje s građanstvom ili upravljanje ulaganjima;
- provjera neovisnog internog pregleda i, po potrebi, ishođenje odobrenja višeg rukovodstva za nove stranke i postojeće stranke na temelju rizika;
- nadzor transakcija na kontinuiranoj osnovi uključujući, po potrebi, pregled svake transakcije po izvršenju, kako bi se otkrila neobična ili sumnjiva aktivnost. To može uključivati mjere kojima se utvrđuje je li neki od sljedećih elemenata neusklađen s profilom rizičnosti poslovanja:
 - i. prenosi (gotovine, ulaganja ili druge imovine);
 - ii. upotreba elektroničkih prijenosa;
 - iii. značajne promjene aktivnosti;
 - iv. transakcije koje uključuju jurisdikcije povezane s višim rizikom PN/FT.

Mjere nadzora mogu uključivati upotrebu pragova i primjereni postupak pregleda kojim voditelji poslovnog odnosa ili (kod određenih pragova) funkcije praćenja usklađenosti ili više rukovodstvo bez odgode pregledavaju neobično ponašanje;

- praćenje javnih izvješća ili drugih obavještajnih izvora kako bi se identificirale informacije koje se odnose na stranke ili njihove poznate partnere, poduzeća s kojima su povezane, potencijalne ciljane poslovne akvizicije ili korisnike treće strane kojima stranka vrši uplate;
- osiguranje da se gotovinom ili sredstvima očuvanja vrijednosti (npr. putnički čekovi) rukuje isključivo na šalterima banke, a nikad od strane voditelja poslovnog odnosa;
- osiguranje da društvo bude sigurno da stranka upotrebljava složene poslovne strukture kao što su trustovi i društva za privatno ulaganje za zakonite i stvarne potrebe, te da se zna identitet krajnjeg stvarnog vlasnika.

Pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka

151. Pojednostavnjena dubinska analiza nije primjerena u kontekstu upravljanja imovinom.

Poglavlje 6.: Sektorske smjernice za pružatelje usluga financiranja trgovine

152. Financiranje trgovine znači upravljanje plaćanjem kako bi se olakšalo kretanje robe (i pružanje usluga) unutar države ili preko granice. Kada se roba isporučuje u inozemstvo, uvoznik se suočava s rizikom da roba ne dođe na odredište, dok izvoznik može biti zabrinut oko izvršenja plaćanja. Kako bi se umanjila mogućnost materijalizacije tih rizika, mnogi subjekti za financiranje trgovine stoga se koriste bankama kao posrednicima u transakcijama.

153. Financiranje trgovine može imati različite oblike. Oni uključuju:

- transakcije s plaćanjem na „otvoreni račun“: radi se o transakcijama u kojima kupac vrši plaćanje nakon primitka robe. To su najuobičajeniji načini financiranja trgovine, ali trgovinsko obilježje transakcije često neće biti poznato bankama koje provode prijenos sredstava. Banke se upućuju na smjernice iz glave II. kako bi upravljale rizikom koji je povezan s takvim transakcijama;
- dokumentarne akreditive: dokumentarni akreditiv financijski je instrument koji izdaje banka i kojim se imenovanom korisniku (najčešće izvozniku) jamči plaćanje po prezentaciji određenih dokumenata koji dokazuju ispunjenje akreditivnih uvjeta koji su navedeni u kreditnim uvjetima (npr. dokaz o otpremi robe);
- dokumentarne mjenice za naplatu: dokumentarna mjenica odnosi se na proces kojim uplatu, ili akceptiranu mjenicu, naplaćuje naplatna banka od uvoznika robe za daljnje plaćanje izvozniku. Naplatna banka zauzvrat uvozniku isporučuje relevantnu trgovinsku dokumentaciju (koju je primila od izvoznika, u pravilu putem njegove banke).

154. Ovim sektorskim smjernicama nisu obuhvaćeni drugi proizvodi financiranja trgovine kao što su *forfaiting* ili strukturirano financiranje ili obuhvatnije aktivnosti kao što je projektno financiranje. Banke koje nude ove proizvode trebale bi konzultirati opće smjernice iz glave II.

155. Proizvodi financiranja trgovine mogu se zloupotrijebiti za potrebe pranja novca ili financiranja terorizma. Primjerice, kupac i prodavatelj mogu se u tajnosti sporazumjeti oko netočnog iskazivanja cijene, vrste, kvalitete ili količine robe kako bi prenijeli sredstva ili vrijednost između određenih država.

156. Međunarodna trgovinska komora razvila je norme kojima je uređena upotreba akreditiva i mjenica, ali one ne obuhvaćaju pitanja povezana s financijskim kriminalom³². Banke bi trebale uzeti u obzir da te norme nemaju zakonsku snagu i da njihova upotreba ne znači da banke ne trebaju ispunjavati svoje zakonske i regulatorne obveze SPNFT-a.

157. Društva u tom sektoru trebala bi razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one propisane glavom II. ovih smjernica. Sektorske smjernice iz glave III. poglavlja 1. mogu biti relevantne i u ovom kontekstu.

³² Jedinstveni običaji i praksa za dokumentarne akreditive (UCP 600) i Jedinstvena pravila za inkaso (URC 522).

Čimbenici rizika

158. Banke koje su uključene u transakcije financiranja trgovine često imaju pristup samo dijelu informacija o transakciji i stranama u transakciji. Dokumentacija o trgovanju može se razlikovati i banke možda ne posjeduju stručno znanje o različitim vrstama dokumentacije o trgovanju koja im je dostavljena. To može otežati identifikaciju i procjenu rizika PN/FT.

159. Banke bi ipak trebale upotrijebiti zdrav razum i stručni sud kako bi procijenile mjeru do koje bi informacije i dokumentacija koju posjeduju mogle izazvati zabrinutost ili sumnju na pranje novca / financiranje terorizma.

160. Koliko je moguće, banke bi trebale razmotriti sljedeće čimbenike rizika:

Čimbenici rizika transakcija

161. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- radi se o neobično značajnoj transakciji s obzirom na postojeće informacije o prethodnim trgovinskim transakcijama stranke;
- transakcija je visoko strukturirana, fragmentirana ili složena, uključuje više strana za što ne postoji očito opravdanje iz zakonske perspektive;
- kopije dokumenata dostavljaju se u situacijama kada se očekuju originalni primjerci, za što nije dano razumno objašnjenje;
- postoje značajna odstupanja u dokumentaciji, primjerice između opisa robe u ključnim dokumentima (tj. računima i dokumentaciji o prijevozu) i stvarne robe koja je dostavljena ako je to poznato;
- vrsta, količina i vrijednost robe nisu u skladu sa saznanjima banke o poslovanju kupca;
- roba iz transakcije predstavlja viši rizik za potrebe pranja novca, primjerice određena roba, čije cijene mogu značajno fluktuirati, može otežati otkrivanje fiktivnih cijena;
- za robu iz transakcije potrebne su izvozne licence;
- dokumentacija o trgovanju nije u skladu s važećim zakonima ili normama;
- određivanje jedinične cijene doima se neobičnim na temelju znanja banke o robi i trgovini;
- transakcija je neobična na neki drugi način, primjerice, česte su izmjene akreditiva bez jasnog razloga ili se roba otprema kroz drugu jurisdikciju bez očiglednog komercijalnog razloga.

162. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- neovisni agenti za inspekciju provjerili su kvalitetu i količinu robe;
- transakcije uključuju postojeane ugovorne strane koje imaju potvrđenu povijest međusobnog trgovanja te je prethodno provedena dubinska analiza.

Čimbenici rizika stranke

163. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- transakcija ili uključene strane nisu u skladu sa saznanjima banke o prijašnjoj aktivnosti ili poslovanju stranke (npr. roba koju se otprema ili količina otpremljene robe nisu u skladu s dostupnim informacijama o poslovanju uvoznika ili izvoznika);
- postoje naznake da su se kupac i prodavatelj tajno sporazumjeli, primjerice:
 - i. kupca i prodavatelja kontrolira ista osoba;
 - ii. poduzeća uključena u transakciju imaju istu adresu, daju samo informacije o adresi registriranog agenta ili postoje druge nedosljednosti u pogledu adresnih podataka;
 - iii. kupac je voljan prihvatiti ili željno prihvaća ili odbacuje nedosljednosti iz dokumentacije;
- stranka nije u mogućnosti dostaviti ili nevoljko dostavlja relevantnu dokumentaciju za transakciju;
- kupac se služi agentom ili trećim stranama.

164. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- radi se o postojećoj stranci s čijim je poslovanjem banka dobro upoznata i transakcija je u skladu s tim poslovanjem;
- dionice stranke kotiraju na burzi i stranka podliježe zahtjevima objave podataka koji su slični zahtjevima EU-a.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja

165. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- zemlja povezana s transakcijom (uključujući onu iz koje roba potječe, zemlju odredišta, zemlju tranzita ili zemlju u kojoj bilo koja strana u transakciji ima sjedište) uspostavila je kontrole kupoprodaje valuta. To povećava rizik da je stvarna svrha transakcije izvoz valute u suprotnosti s lokalnim zakonodavstvom;
- zemlja povezana s transakcijom ima više razine predikatnih kaznenih djela (npr. one povezane s trgovanjem narkoticima, krijumčarenjem ili krivotvorenjem) ili zone slobodne trgovine.

166. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- trgovanje se odvija unutar EU-a/EGP-a;
- zemlje povezane s transakcijom imaju režim SPNFT-a koji nije manje učinkovit od onog propisanog Direktivom (EU) 2015/849 i povezuje ih se s niskim razinama predikatnih kaznenih djela.

Mjere

167. Banke moraju provesti dubinsku analizu nalogodavatelja. U praksi, većina banaka prihvaćat će samo upute postojećih stranaka i širi poslovni odnos banke i stranke može joj pomoći u njezinim naporima s provedbom dubinske analize.
168. Kada banka stranci pruža usluge financiranja trgovine, trebala bi u sklopu procesa dubinske analize poduzeti korake ka razumijevanju poslovanja stranke. Primjeri vrste informacija koje banka može prikupiti uključuju zemlje s kojima stranka trguje, trgovinske rute kojima se koristi, roba kojom trguje, osobe s kojima stranka posluje (kupci, dobavljači itd.), služi li se stranka agentima ili trećim stranama, a ako je to slučaj, gdje se nalaze njihova sjedišta. To bi bankama trebalo olakšati razumijevanje stranke i pomoći pri otkrivanju neobičnih ili sumnjivih transakcija.
169. U slučaju kada je banka korespondent, ona mora na respondentu primijeniti mjere dubinske analize. Korespondentne banke trebale bi slijediti smjernice o korespondentnom bankarstvu iz glave III. poglavlja 1.

Pojačane mjere dubinske analize stranaka

170. U okolnostima višeg rizika banke moraju primijeniti pojačane mjere dubinske analize. U sklopu navedenog, banke bi trebale razmotriti bi li bilo primjereno provođenje temeljitijih dubinskih analiza same transakcije i drugih strana u transakciji (uključujući one koje nisu stranke).
171. Provjere drugih strana u transakciji mogu uključivati:
- poduzimanje koraka ka boljem razumijevanju vlasništva ili pozadine drugih strana u transakciji, posebno u slučaju kada imaju sjedišta u jurisdikcijama koje se povezuje s višim rizikom PN/FT ili kada rukuju s visokorizičnom robom. To može uključivati provjere registara društava i obavještajnih izvora trećih strana te pretraživanje javno dostupnih izvora na internetu;
 - prikupljanje dodatnih informacija o financijskom statusu uključenih strana.
172. Provjere transakcija mogu uključivati:
- upotrebu izvora podataka treće strane ili javno dostupnih izvora podataka, primjerice Međunarodnog pomorskog ureda (za upozorenja, teretnice, provjere otpreme i cijena) ili besplatne usluge praćenja pomorskih poduzeća kako bi se provjerile pružene informacije i provodi li se transakcija u zakonite svrhe;
 - korištenje stručnom prosudbom kako bi se razmotrilo ima li određivanje cijena komercijalnog smisla, posebno u odnosu na robu kojom se trguje o kojoj se mogu prikupiti pouzdane i ažurne informacije o cijenama;
 - provjeru usklađenosti težine i obujma otpremljene robe s metodom otpreme.
173. Budući da su akreditivi i mjenice većinom u papirnatom obliku i popraćeni dokumentacijom o trgovini (npr. računima, teretnicom i manifestom), automatsko praćenje transakcije možda

neće biti izvedivo. Banka koja obrađuje transakciju trebala bi provesti procjenu tih dokumenata u pogledu usklađenosti s uvjetima transakcije trgovanja i od osoblja zahtijevati stručnost i prosudbu pri razmatranju opravdava li bilo koja neobična značajka primjenu pojačanih mjera dubinske analize ili izaziva sumnju na pranje rizika / financiranje terorizma³³.

Pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka

174. Provjere koje banke rutinski provode kako bi otkrile prijevaru i osigurale da transakcija bude u skladu s normama koje je postavila Međunarodna trgovačka komora znače da, u praksi, one neće primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize čak i u okolnostima nižeg rizika.

³³ Banke rutinski provjeravaju dokumente kako bi otkrile pokušaje prijevarne banke ili njezine stranke. Te provjere čine ključni dio usluge koju banka koja nudi financiranje trgovine pruža. Banke mogu usavršiti ove postojeće kontrole kako bi ispunile svoje obveze SPNFT-a.

Poglavlje 7.: Sektorske smjernice za društva za životno osiguranje

175. Proizvodi životnog osiguranja osmišljeni su kako bi vlasniku police pružili financijsku zaštitu od rizika neizvjesnog budućeg događaja, kao što je smrt, bolest ili iscrpljivanje uštedevine u mirovini (rizik dugovječnosti). Zaštitu ostvaruje osiguravatelj koji objedinjuje financijske rizike s kojima su mnogi vlasnici različitih policia suočeni. Proizvodi životnog osiguranja mogu se kupiti i kao investicijski proizvodi ili za potrebe mirovine.
176. Proizvodi životnog osiguranja isporučuju se različitim distribucijskim kanalima strankama koje mogu biti fizičke ili pravne osobe ili pravni aranžmani. Korisnik ugovora može biti vlasnik police ili imenovana ili određena treća strana; može doći i do promjene korisnika police tijekom ugovorenog razdoblja, a izvorni korisnik ne mora uopće ostvariti povlastice.
177. Većina proizvoda životnog osiguranja dugoročnog je karaktera i kod određenih proizvoda plaćanje se vrši tek po nastanku događaja koji se može provjeriti, kao što su smrt ili mirovina. To znači da mnogi proizvodi životnog osiguranja ne omogućuju dostatnu fleksibilnost da bi bili prvi izbor osoba koje peru novac. Međutim, kao i s drugim proizvodima financijskih usluga, postoji rizik da sredstva upotrijebljena za kupnju životnog osiguranja mogu potjecati od zločinačkih aktivnosti.
178. Društva u tom sektoru trebala bi razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one propisane glavom II. ovih smjernica. Sektorske smjernice iz glave III. poglavlja 5. i 9. mogu biti relevantne i u ovom kontekstu. U slučaju kada se koriste posrednici, bit će relevantni čimbenici rizika kanala isporuke utvrđeni glavom II. točkama 32. i 33.
179. Te smjernice mogu biti koristiti i posrednicima.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

180. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:
- fleksibilnost plaćanja, primjerice proizvod omogućuje:
 - i. plaćanja neidentificiranih trećih strana;
 - ii. plaćanja premija visoke ili neograničene vrijednosti, prekomjerna plaćanja ili značajan broj plaćanja premija niske vrijednosti;
 - iii. gotovinska plaćanja;
 - jednostavan pristup akumuliranim sredstvima, primjerice proizvod omogućuje djelomično podizanje ili prijevremeni otkup u bilo koje vrijeme, uz ograničenu naknadu ili troškove;
 - unovčivost, primjerice:

- i. proizvodom se može trgovati na sekundarnom tržištu;
- ii. proizvod može biti osiguranje za kredit;
- anonimnost, primjerice proizvod pogoduje ili omogućava anonimnost stranke.

181. Čimbenici koji mogu doprinijeti smanjenju rizika uključuju: proizvod:

- se isplaćuje tek po nastanku unaprijed utvrđenog događaja, primjerice smrti, ili na određeni datum, kao u slučaju police životnog osiguranja za otplatu duga koja pokriva potrošačke i hipotekarne kredite i gdje se isplata vrši tek u slučaju smrti osigurane osobe;
- nema otkupnu vrijednost;
- nema investicijsku komponentu;
- nema mogućnost plaćanja trećih strana;
- ima ograničenje ukupnog ulaganja na nisku vrijednost;
- je polica životnog osiguranja s niskom premijom;
- dopušta samo redovne uplate premije niske vrijednosti, primjerice preplate nisu moguće;
- se može ugovoriti jedino putem poslodavaca, primjerice mirovinskog, starosnog ili sličnog sustava s mirovinskim povlasticama za zaposlenike, u koji se uplate vrše odbicima iz plaće, a pravila sustava ne dopuštaju prijenos udjela člana u sustavu;
- se ne može otkupiti u kratkoročnom ili srednjoročnom roku, kao u slučaju mirovinskog sustava bez mogućnosti prijevremenog otkupa;
- se ne može upotrijebiti kao kolateral;
- ne dopušta gotovinska plaćanja;
- ima uvjete koji se moraju ispuniti kako bi se ostvarilo pravo na poreznu olakšicu.

Čimbenici rizika stranke i korisnika

182. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- vrsta stranke, primjerice:
 - i. pravne osobe sa strukturom koja otežava identifikaciju stvarnog vlasnika;
 - ii. stranka ili stvarni vlasnik stranke politički je izložena osoba;
 - iii. korisnik police ili stvarni vlasnik tog korisnika politički je izložena osoba;
 - iv. dob stranke neobična je za vrstu traženog proizvoda (npr. stranka je veoma mlada ili veoma stara);

- v. ugovor ne odgovara statusu stranke u smislu imovine;
- vi. zanimanje ili djelatnosti stranke smatraju se posebno vjerojatnim da budu povezani s pranjem novca, primjerice jer su u pravilu veoma usmjereni na gotovinu ili izloženi visokom riziku od korupcije;
- vii. ugovor je potpisao „čuvar pristupa”, kao što je fiducijarno društvo, koji djeluje u ime stranke;
- viii. vlasnik police ili korisnik ugovora društva su s nominalnim dioničarima ili dionicama na donositelja;
- ponašanje stranke, primjerice:
 - i. u vezi s ugovorom, primjerice:
 - a. stranka često prebacuje ugovor kod drugog osiguravatelja;
 - b. učestali i neobjašnjeni otkupi, posebno kada se sredstva refundiraju na različite bankovne račune;
 - c. stranka često ili neočekivano aktivira odredbe o probnom razdoblju / otkaznim razdobljima, posebno kada se sredstva refundiraju naizgled nepovezаноj trećoj strani³⁴;
 - d. stranka mora platiti značajne troškove uslijed prijevremenog otkazivanja proizvoda;
 - e. stranka prenosi ugovor na naizgled nepovezanu treću stranu;
 - f. zahtjev stranke za izmjenu ili povećanje osiguranog iznosa ili plaćanja premije neobičan je ili pretjeran.
 - ii. U vezi s korisnikom, primjerice:
 - a. osiguravatelj sazna o promjeni korisnika tek po ispostavljanju odštetnog zahtjeva;
 - b. stranka je izmijenila klauzulu o korisniku i imenovala naizgled nepovezanu treću stranu;
 - c. osiguravatelj, stranka, stvarni vlasnik, korisnik ili stvarni vlasnik korisnika nalaze se u različitim jurisdikcijama.
 - iii. U vezi s uplatama, primjerice:

³⁴ Ugovorna klauzula koja se odnosi na „probno razdoblje” često je obvezna na osnovi lokalnog prava, a vlasniku police ili primatelju anuiteta na temelju ugovora o životnom osiguranju ili ugovora o rentnom osiguranju omogućuje da razmotri ugovor tijekom određenog broja dana i zatraži potpuni povrat sredstava.

- a. stranka upotrebljava neobične metode plaćanja, poput gotovine ili strukturiranih novčanih instrumenata ili drugih sredstava plaćanja koji pogoduju anonimnosti;
- b. plaćanja s različitih bankovnih računa bez objašnjenja;
- c. plaćanja banaka koja nisu osnovana u državi boravišta stranke;
- d. suprotno očekivanjima, stranka provodi česta ili visokovrijedna prekomjerna plaćanja;
- e. uplate nepovezanih trećih strana;
- f. dodatni doprinos za mirovinski plan neposredno prije datuma umirovljenja.

183. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

u slučaju životnog osiguranja za slučaj smrti radnika, stranka je:

- kreditna ili financijska institucija koja podliježe zahtjevima za suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma nad kojom se provodi nadzor u pogledu usklađenosti s tim zahtjevima na način koji je u skladu s Direktivom (EU) 2015/849;
- dioničko društvo čije dionice kotiraju na burzi koje podliježe regulatornim zahtjevima objave podataka (u skladu s pravilima burze ili drugim zakonskim sredstvima) u svrhu osiguravanja primjerene transparentnosti ili stvarnog vlasništva ili podružnica u većinskom vlasništvu takvog društva;
- javna uprava ili javno poduzeće iz jurisdikcije unutar EGP-a.

Čimbenici rizika distribucijskih kanala

184. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- prodaja na daljinu, primjerice preko interneta, pošte ili telefonska prodaja, bez primjerenih sigurnosnih mehanizama, kao što su elektronički potpisi ili potvrde o elektroničkoj identifikaciji koje su u skladu s Uredbom (EU) br. 910/2014;
- dugi lanci posrednika;
- posrednikom se koristi u neobičnim okolnostima (npr. neobjašnjena geografska udaljenost).

185. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- osiguravatelj je dobro upoznat s posrednicima i siguran da posrednik primjenjuje mjere dubinske analize stranaka koje su razmjerne riziku povezanom s poslovnim odnosom i u skladu s mjerama propisanim Direktivom (EU) 2015/849;

- proizvod je dostupan isključivo zaposlenicima određenih društava koja su sklopila ugovor s osiguravateljem za životno osiguranje njihovih zaposlenika, primjerice u sklopu paketa povlastica.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja

186. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- osiguravatelj, stranka, stvarni vlasnik, korisnik ili stvarni vlasnik korisnika imaju sjedište u jurisdikcijama ili su povezani s jurisdikcijama koje su povezane s višim rizikom PN/FT. Društva bi posebnu pozornost trebala obratiti jurisdikcijama bez učinkovitog nadzora SPNFT-a.
- Premije se plaćaju preko računa kod financijskih institucija osnovanih u jurisdikcijama koje su povezane s višim rizikom PN/FT. Društva bi posebnu pozornost trebala obratiti jurisdikcijama bez učinkovitog nadzora SPNFT-a.
- Posrednik ima sjedište u jurisdikcijama ili je povezan s jurisdikcijama koje su povezane s višim rizikom PN/FT. Društva bi posebnu pozornost trebala obratiti jurisdikcijama bez učinkovitog nadzora SPNFT-a.

187. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- države se identificiraju iz vjerodostojnih izvora, poput međusobnih procjena ili detaljnih izvješća o procjenama, u smislu postojanja učinkovitih sustava SPNFT-a;
- države se identificiraju iz vjerodostojnih izvora, u smislu niske razine korupcije i drugih kriminalnih aktivnosti.

Mjere

188. Člankom 13. stavkom 5. Direktive (EU) 2015/849 propisano je da za poduzeće koje se bavi prodajom životnog osiguranja društva moraju primijeniti mjere dubinske analize ne samo na stranku i stvarnog vlasnika, već i na korisnike čim budu identificirani ili imenovani. To znači da društva moraju:

- saznati ime korisnika u slučaju kada je fizička ili pravna osoba ili pravni aranžman identificiran kao korisnik; ili
- prikupiti dovoljno informacija kako bi bila sigurna da se, kada su korisnici skupina osoba ili osobe koje dijele zajedničku karakteristiku, u vrijeme isplate mogu utvrditi identiteti korisnika. Primjerice, ako je korisnik „moja buduća unučad“, osiguravatelj bi mogao doći do informacija o djeci vlasnika police.

189. Društva moraju provjeriti identitete korisnika najkasnije u vrijeme isplate.

190. U slučaju kada društvo zna da je životno osiguranje preneseno na treću stranu koja će primiti vrijednost police, mora identificirati stvarnog vlasnika u vrijeme prijensa.

Pojačane mjere dubinske analize stranaka

191. Sljedeće pojačane mjere dubinske analize mogu biti primjerene u visokorizičnim okolnostima:

- u slučaju kada se stranka koristi „probnim razdobljem / otkaznim razdobljem”, premija bi trebala biti refundirana na bankovni račun stranke s kojeg su sredstva isplaćena. Društva bi trebala osigurati da su provjerila identitet društva u skladu s člankom 13. Direktive (EU) 2015/849 prije refundacije, posebno kada se radi o velikoj premiji ili se okolnosti doimaju neobičnima. Društva bi trebala razmotriti i izaziva li otkazivanje sumnju u transakciju i bi li bilo primjereno podnijeti prijavu o sumnjivoj aktivnosti;
- mogu se poduzeti dodatni koraci kako bi se povećala saznanja društva o stranci, stvarnom vlasniku, korisniku ili stvarnom vlasniku korisnika, trećim stranama platiteljima i primateljima plaćanja. Primjeri uključuju:
 - i. nepozivanje na odstupanje iz članka 14. stavka 2. Direktive (EU) 2015/849, kojim se omogućuje iznimka od provedbe dubinske analize stranke unaprijed;
 - ii. provjeru identiteta drugih relevantnih stranaka, uključujući treće strane platitelje i primatelje plaćanja, prije uspostavljanja poslovnog odnosa;
 - iii. prikupljanje dodatnih informacija o predviđenoj prirodi poslovnog odnosa;
 - iv. prikupljanje dodatnih informacija o stranci i redovitije ažuriranje identifikacijskih podataka stranke i stvarnog vlasnika;
 - v. ako se platitelj razlikuje od stranke, potrebno je utvrditi razlog tome;
 - vi. provjeru identiteta na temelju više od jednog pouzdanog i neovisnog izvora;
 - vii. utvrđivanje izvora imovine stranke i izvora sredstava, primjerice pojedinosti o zaposlenju i plaći, nasljedstvu ili nagodbi prilikom razvoda;
 - viii. ako je moguće, identifikaciju korisnika prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa umjesto čekanja do identifikacije ili imenovanja, imajući na umu da može doći do promjene korisnika tijekom ugovorenog razdoblja police;
 - ix. identifikaciju i provjeru identiteta stvarnog vlasnika korisnika;
 - x. u skladu s člancima 20. i 21. Direktive (EU) 2015/849, poduzimanje mjera kako bi se utvrdilo je li stranka politički izložena osoba i poduzimanje opravdanih mjera kako bi se utvrdilo je li korisnik ili stvarni vlasnik korisnika politički izložena osoba u vrijeme cijelog ili djelomičnog prijenosa police, najkasnije u vrijeme isplate;

- xi. postavljanje zahtjeva da se prvo plaćanje provede na računu koji pouzdano glasi na ime stranke kod banke koja podliježe standardima o dubinskoj analizi stranaka koje nisu manje učinkovite od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849.

192. Člankom 20. Direktive (EU) 2015/849 propisano je da, u slučaju kada je rizik povezan s poslovnim odnosom s politički izloženom osobom visok, društva moraju primijeniti ne samo mjere dubinske analize stranke u skladu s člankom 13. Direktive, već i obavijestiti više rukovodstvo prije isplate police kako bi više rukovodstvo moglo provesti utemeljenu procjenu rizika PN/FT koji je povezan s konkretnim slučajem i odlučiti o najprimjerenijim mjerama za umanjeње tog rizika; dodatno, društva moraju provesti pojačanu dubinsku analizu cjelokupnog poslovnog odnosa.

193. Može biti potreban učestaliji i dublji nadzor transakcija (uključujući, po potrebi, utvrđivanje izvora sredstava).

Pojednostavnjene mjere dubinske analize stranaka

194. Sljedeće mjere mogu ispuniti neke od zahtjeva dubinske analize stranaka u niskorizičnim situacijama (ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom):

- društva mogu biti u mogućnosti pretpostaviti da je provjera identiteta stranke provedena na temelju plaćanja s računa za koji je društvo sigurno da glasi isključivo na stranku ili ga stranka dijeli s nekim kod uređene kreditne institucije unutar EGP-a;
- društva mogu biti u mogućnosti pretpostaviti da je provjera identiteta korisnika ugovora provedena na temelju plaćanja izvršenoga na račun koji glasi na ime korisnika kod uređene kreditne institucije unutar EGP-a.

Poglavlje 8.: Sektorske smjernice za investicijska društva

195. Upravljanje investicijama upravljanje je imovinom ulagatelja u svrhu ostvarenja posebnih investicijskih ciljeva. Ono uključuje i diskrecijsko upravljanje investicijama, kada upravitelji investicija donose odluke o investicijama u ime svojih stranaka, i savjetodavno upravljanje investicijama, kada upravitelji investicija savjetuju svoje stranke, ali ne izvršavaju transakcije u njihovo ime.
196. Upravitelji investicija najčešće imaju ograničeni broj privatnih ili institucionalnih stranaka od kojih su mnoge bogate, primjerice pojedinci visoke platežne moći, trustovi, trgovačka društva, državne agencije i drugi investicijski subjekti. Umjesto upravitelja investicija, sredstvima stranke često upravlja lokalni skrbnik. Rizik PN/FT koji je povezan s upravljanjem investicijama stoga je prvenstveno potaknut rizikom povezanim s vrstama stranaka kojima upravitelji investicija pružaju usluge.
197. Društva u tom sektoru trebala bi razmotriti sljedeće čimbenike rizika i mjere, uz one propisane glavom II. ovih smjernica. Sektorske smjernice iz glave III. poglavlja 5. mogu biti relevantne i u ovom kontekstu.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

198. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- neobično značajne transakcije;
- moguća su plaćanja trećih strana;
- proizvod ili usluga upotrebljava se za upise nakon čega ubrzo slijede mogućnosti otkupa, uz ograničeno upletanje upravitelja investicija.

Čimbenici rizika stranke

199. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- ponašanje stranke, primjerice:
 - i. investicija nema očitu ekonomsku svrhu;
 - ii. stranka traži otkup ili isplatu dugoročne investicije unutar kratkog razdoblja nakon početne investicije ili prije datuma isplate bez jasnog opravdanja, posebno kada navedeno ima za posljedicu financijski gubitak ili plaćanje visokih naknada;
 - iii. stranka zahtijeva ponovnu kupnju i prodaju dionica unutar kratkog razdoblja bez očite strategije ili ekonomskog opravdanja;

- iv. nevoljkost pružanja informacija za provedbu dubinske analize o stranci i stvarnom vlasniku;
- v. učestale izmjene informacija za dubinsku analizu ili pojedinosti o plaćanju;
- vi. stranka vrši prijenos sredstava u iznosu koji premašuje iznos potreban za investiciju i traži povrat preplaćenog iznosa;
- vii. okolnosti u kojima stranka koristi „otkazno razdoblje” izazivaju sumnju;
- viii. upotreba više računa bez prethodne obavijesti, posebno kada se ti računi nalaze kod institucija u više jurisdikcija ili u visokorizičnim jurisdikcijama;
- ix. stranka želi strukturirati odnos na način da se više strana, primjerice imenovana društva, upotrebljava u različitim jurisdikcijama, posebno onima koje su povezane s višim rizikom PN/FT;
- vrsta stranke, primjerice:
 - i. stranka je trgovačko društvo ili trust osnovan u jurisdikciji koja je povezana s višim rizikom PN/FT (društva bi trebala posebnu pozornost obratiti onim jurisdikcijama koje učinkovito ne ispunjavaju međunarodne standarde porezne transparentnosti);
 - ii. stranka je investicijski subjekt koji provodi ograničene dubinske analize svojih klijenata ili ih uopće ne provodi;
 - iii. stranka je neuređeni investicijski subjekt treće strane;
 - iv. netransparentna je struktura vlasništva i kontrole stranke;
 - v. stranka ili stvarni vlasnik politički je izložena osoba ili je na drugoj istaknutoj funkciji koja joj može omogućiti da zlouporabi svoj položaj za stjecanje privatne koristi;
 - vi. stranka je neregulirano društvo koje djeluje kao nominalni dioničar;
- poslovanje stranke, primjerice sredstva stranke potječu od poslovanja u sektorima koji su povezani s visokim rizikom od financijskog kriminala.

200. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- stranka je institucionalni ulagatelj čiji je status provjerila državna agencija unutar EGP-a, primjerice mirovinski sustav koji je odobrila država;
- stranka je državno tijelo iz jurisdikcije unutar EGP-a;
- stranka je financijska institucija iz jurisdikcije unutar EGP-a.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja

201. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- ulagatelj ili njegov skrbnik ima sjedište u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT;
- sredstva potječu iz jurisdikcije povezane s višim rizikom PN/FT.

Mjere

202. Upravitelji investicijama u pravilu trebaju razviti dobro razumijevanje svojih stranaka kako bi im pomogli identificirati odgovarajući investicijski portfelj. Prikupljene informacije bit će slične onima koje društva prikupljaju za potrebe SPNFT-a.

203. U okolnostima višeg rizika društva bi trebala slijediti smjernice o pojačanim mjerama dubinske analize koje su utvrđene u glavi II. Uz to, u slučaju kada je rizik koji je povezan s određenim poslovnim odnosom visok, društva bi trebala:

- identificirati i, po potrebi, provjeriti identitet osnovnih ulagatelja stranke društva ako je stranka neregulirano društvo za ulaganje koje djeluje kao treća strana;
- razumjeti razlog svakog plaćanja ili prijenosa neprovjerene treće strane ili neprovjerenoj trećoj strani.

204. Ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, u niskorizičnim okolnostima upravitelji investicija mogu primijeniti smjernice o pojednostavnjenim mjerama dubinske analize stranaka koje su utvrđene glavom II.

Poglavlje 9.: Sektorske smjernice za investicijske fondove

205. Pružanje usluge investicijskih fondova može uključivati više strana: upravitelja fonda, imenovane savjetnike, depozitara i podskrbnike, voditelja registra te u nekim slučajevima glavne brokere. Slično tome, distribucija tih fondova može uključivati strane kao što su vezani zastupnici, savjetodavni i diskrecijski upravitelji imovine, pružatelji usluga platforme te neovisni financijski savjetnici.
206. Vrsta i broj strana koje su uključene u proces distribucije udjela u fondovima ovisi o vrsti fonda i može utjecati na znanje fonda o njegovoj stranici i ulagateljima. Fond ili, u slučaju kada sam fond nije obveznik, upravitelj fonda zadržat će odgovornost za ispunjenje obveza SPNFT-a, iako elemente obveza fonda u pogledu dubinske analize stranaka može ispuniti jedna ili više od tih drugih strana, što podliježe određenim uvjetima.
207. Investicijske fondove mogu upotrebljavati osobe ili subjekti za potrebe pranja novca / financiranja terorizma.
- Udjeli u fondovima za male ulagatelje često se distribuiraju na udaljenoj osnovi (bez kontakta licem u lice); pristup takvim fondovima često je jednostavan i relativno brz te se udjeli u takvim fondovima mogu prenositi između različitih strana.
 - Alternativni investicijski fondovi, kao što su fondovi za zaštitu od rizika, fondovi za ulaganje u nekretnine i fondovi rizičnog kapitala, obično imaju manji broj ulagatelja koji mogu biti pojedinci i institucionalni ulagatelji (mirovinski fondovi, fondovi fondova). Fondovi koji su osmišljeni za ograničen broj pojedinaca visoke platežne moći ili za društva za savjetovanje o upravljanju imovinom (tzv. *family offices*) mogu sami po sebi biti izloženi višem riziku od zlouporabe za potrebe pranja novca / financiranja terorizma u odnosu na fondove za male ulagatelje budući da je vjerojatnije da će ulagatelji biti u položaju da kontroliraju imovinu fonda. Ako ulagatelji imaju kontrolu nad imovinom, takvi su fondovi sredstva za čuvanje osobne imovine koja su u Prilogu III. Direktivi (EU) 2015/849 navedena kao čimbenik koji može ukazivati na potencijalno viši rizik.
 - Neovisno o često srednjoročnom do dugoročnom karakteru investicije, što može doprinijeti ograničenju privlačnosti tih proizvoda za potrebe pranja novca, oni i dalje mogu biti privlačni osobama koje peru novac zbog njihove mogućnosti generiranja rasta i prihoda.
208. Ovo je poglavlje usmjereno na:
- a. upravitelje investicijskih fondova koji provode djelatnosti na temelju članka 3. stavka 2. točke (a) Direktive (EU) 2015/849; i
 - b. investicijske fondove koji prodaju svoje dionice ili udjele, na temelju članka 3. stavka 2. točke (d) Direktive (EU) 2015/849.

Druge strane koje su uključene u pružanje usluge ili distribuciju fonda, primjerice posrednici, možda će morati ispuniti vlastite obveze dubinske analize stranaka i trebali bi po potrebi konzultirati odgovarajuća poglavlja u ovim smjernicama.

209. Za fondove i upravitelje fondova mogu biti relevantne i sektorske smjernice iz glave III. poglavlja 1., 7. i 8.

Čimbenici rizika

Čimbenici rizika proizvoda, usluga i transakcija

210. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanju rizika koji se povezuje s fondom:

- fond je osmišljen za ograničen broj pojedinaca ili društava za savjetovanje o upravljanju imovinom, primjerice privatni fond ili fond s jednim ulagateljem;
- moguć je upis u fond i zatim otkup investicije unutar kratkog roka, a da za ulagatelja ne nastanu značajni administrativni troškovi;
- udjelima ili dionicama u fondu može se trgovati bez obavještanja fonda ili upravitelja fonda u vrijeme trgovanja i, kao rezultat toga, informacije o ulagatelju dijeli nekoliko subjekata (kao što je to slučaj sa zatvorenim fondovima kojima se trguje na sekundarnim tržištima).

211. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanju rizika koji se povezuje s upisom:

- upis uključuje račune ili treće strane u više jurisdikcija, posebno kada su te jurisdikcije povezane s visokim rizikom PN/FT kako je objašnjeno u točkama 22. – 27. glave II. ovih smjernica;
- upis uključuje upisnike treće strane ili primatelje plaćanja, posebno kada se to ne očekuje.

212. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika koji se povezuje s fondom:

- nisu dopuštena plaćanja trećih strana;
- fond je na raspolaganju samo malim ulagateljima, uz ograničenje maksimalnog iznosa investicija.

Čimbenici rizika stranke

213. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- ponašanje stranke neuobičajeno je, primjerice:
 - i. ne postoji očita strategija ili ekonomska svrha za investiciju ili investicije stranke nisu u skladu s njezinim sveukupnim financijskim statusom, u slučaju kada je fond ili upravitelj fonda toga svjestan.

- ii. Stranka traži otkup ili isplatu investicije unutar kratkog razdoblja nakon početne investicije ili prije datuma isplate bez jasnog opravdanja, posebno kada navedeno ima za posljedicu financijski gubitak ili plaćanje visokih naknada.
- iii. Stranka zahtijeva ponovnu kupnju i prodaju dionica unutar kratkog razdoblja bez očite strategije ili ekonomskog opravdanja.
- iv. Stranka vrši prijenos sredstava u iznosu koji premašuje iznos potreban za investiciju i traži povrat preplaćenog iznosa.
- v. Stranka upotrebljava više računa bez prethodne obavijesti, posebno kada se ti računi nalaze kod institucija u više jurisdikcija ili u jurisdikcijama koje su povezane s višim rizikom PN/FT.
- vi. Stranka želi strukturirati poslovni odnos na način da se više strana, primjerice neregulirana društva koja djeluju kao nominalni dioničari, upotrebljava u različitim jurisdikcijama, posebno onima koje su povezane s višim rizikom PN/FT.
- vii. Stranka odjednom promijeni lokaciju namire bez razloga, primjerice promjenom države boravišta stranke.
- viii. Stranka i stvarni vlasnik nalaze se u različitim jurisdikcijama i najmanje jedna od tih jurisdikcija povezuje se s višim rizikom PN/FT, kako je objašnjeno u općem dijelu ovih smjernica.
- ix. Sredstva stvarnog vlasnika potječu iz jurisdikcije koja je povezana s višim rizikom PN/FT, posebno kada je jurisdikcija povezana s višim razinama predikatnih kaznenih djela pranja novca / financiranja terorizma.

214. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti smanjenju rizika:

- stranka je institucionalni ulagatelj čiji je status provjerila državna agencija unutar EGP-a, primjerice mirovinski sustav koji je odobrila država;
- stranka je društvo u državi članici EGP-a ili trećoj zemlji koje podliježe zahtjevima SPNFT-a koji nisu manje učinkoviti od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849.

Čimbenici rizika distribucijskih kanala

215. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- nejasni ili složeni distribucijski kanali koji ograničavaju nadzor fonda nad njegovim poslovnim odnosima i ograničavaju mu mogućnost nadzora transakcija, primjerice fond se koristi značajnim brojem poddistributera za distribuciju u trećim zemljama;
- distributer se nalazi u jurisdikciji povezanoj s višim rizikom PN/FT, kako je objašnjeno u općem dijelu ovih smjernica.

216. Sljedeći čimbenici mogu ukazivati na niži rizik:

- fond prima samo određenu vrstu niskorizičnih ulagatelja, kao što su uređena društva koja investiraju kao nalogodavac (npr. društava za osiguranje života) ili korporativni mirovinski sustavi;
- fond je moguće kupiti i otkupiti samo putem društva, primjerice financijskog posrednika u državi članici EGP-a ili trećoj zemlji, koje podliježe zahtjevima SPNFT-a koji nisu manje učinkoviti od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849.

Čimbenici rizika država ili geografskih područja

217. Sljedeći čimbenici mogu doprinijeti povećanom riziku:

- novac ulagatelja potječe iz jurisdikcija koje se povezuje višim rizikom PN/FT posebno onih koje se povezuje s višim razinama predikatnih kaznenih djela pranja novca;
- fond ili upravitelj fonda investira u sektore s višim rizikom od korupcije (npr. industrije vađenja minerala ili trgovine oružjem) u jurisdikcijama koje vjerodostojni izvori identificiraju kao one sa značajnim razinama korupcije ili drugih predikatnih kaznenih djela pranja novca / financiranja terorizma, posebno kada se radi o fondu s jednim ulagateljem ili ograničenim brojem ulagatelja.

Mjere

218. Mjere koje bi fondovi ili upravitelji fonda trebali poduzeti kako bi ispunili svoje obveze dubinske analize stranke ovisit će o tome kako stranka ili ulagatelj (kada ulagatelj nije stranka) dođe do fonda. Fond ili upravitelj fonda trebao bi i poduzeti mjere utemeljene na riziku kako bi identificirao fizičke osobe, ako postoje, koje su krajnji vlasnici ili koje kontroliraju stranku (ili u čije se ime provodi transakcija), primjerice tražeći od potencijalnog ulagatelja da se prilikom upućivanja prvog zahtjeva za pristup fondu izjasni da li investira u vlastito ime ili djeluje kao posrednik i investira u ime druge osobe.

219. Stranka je:

- a) fizička ili pravna osoba koja izravno kupuje udjele ili dionice određenog fonda za vlastiti račun, a ne u ime drugih osnovnih ulagatelja; ili
- b) društvo koje, u sklopu svoje ekonomske aktivnosti, izravno kupuje udjele ili dionice u vlastito ime i kontrolira investiciju za krajnju korist jedne ili više trećih strana koje ne kontroliraju investiciju ili odluke o investiciji; ili
- c) društvo, primjerice financijski posrednik, koje djeluje u vlastito ime i upisani je vlasnik dionica ili udjela, međutim koje djeluje za račun te na temelju posebnih uputa jedne treće strane ili više trećih strana (npr. budući da je financijski posrednik nominalni dioničar, broker, upravitelj zbirnog računa više stranaka / omnibus računa ili upravitelj sličnog pasivnog aranžmana); ili

- d) stranka društva, primjerice stranka financijskog posrednika, u slučaju kada društvo nije upisani vlasnik dionica ili udjela (npr. jer se investicijski fond koristi financijskim posrednikom kako bi distribuirao dionice ili jedinice, a ulagatelj kupuje udjele ili dionice putem društva i na taj način društvo ne postaje zakonski vlasnik udjela ili dionica).

Pojednostavnjene i pojačane mjere dubinske analize koje je potrebno poduzeti u okolnostima opisanima u točkama 219.a i 219.b

220. U situacijama koje su opisane u točkama 219.a i 219.b, primjeri pojačanih mjera dubinske analize koje bi fond ili upravitelj fonda trebao primijeniti u visokorizičnim okolnostima uključuju:

- prikupljanje dodatnih informacija o stranci, poput ugleda stranke i porijekla odnosno pozadine, prije uspostavljanja poslovnog odnosa;
- poduzimanje dodatnih koraka za daljnju provjeru prikupljenih dokumenata, podataka i informacija;
- prikupljanje informacija o izvoru sredstava ili izvoru imovine stranke i stvarnog vlasnika stranke;
- postavljanje zahtjeva da se plaćanje otkupa provede na početnom računu investicije ili računu koji isključivo glasi na stranku ili ga stranka dijeli s drugom osobom;
- povećanje učestalosti i intenziteta nadzora transakcija;
- postavljanje zahtjeva da se prvo plaćanje provede na računu za plaćanje koji glasi isključivo na stranku ili ga stranka dijeli s drugom osobom kod uređene kreditne ili financijske institucije unutar EGP-a ili uređene kreditne ili financijske institucije u trećoj zemlji koja podliježe zahtjevima SPNFT-a koji nisu manje učinkoviti od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849;
- ishođenje odobrenja višeg rukovodstva u vrijeme transakcije kada se stranka prvi puta koristi proizvodom ili uslugom;
- primjenu pojačanog nadzora odnosa sa strankom i pojedinačnih transakcija.

221. U niskorizičnim okolnostima, ako je dopušteno nacionalnim zakonodavstvom i uz uvjet da se može provjeriti da se sredstva prenose na račun za plaćanje ili s računa za plaćanje koji glasi isključivo na stranku ili ga stranka dijeli s drugom osobom kod uređene kreditne ili financijske institucije unutar EGP-a, primjer pojednostavnjenih mjera dubinske analize koje fondovi ili upravitelji fonda mogu primijeniti upotreba je izvora sredstava kako bi ispunili neke od zahtjeva dubinske analize stranaka.

Pojednostavnjene i pojačane mjere dubinske analize koje je potrebno poduzeti u okolnostima opisanima u točki 219.c

222. U okolnostima koje su opisane u točki 219.c, kada je financijski posrednik fond ili stranka upravitelja fonda, fond ili upravitelj fonda trebao bi na financijskog posrednika primijeniti

mjere dubinske analize na temelju rizika. Fond ili upravitelj fonda trebao bi poduzeti i mjere koje se temelje na riziku kako bi identificirao i provjerio identitet ulagatelja koji stoje iza financijskog posrednika, budući da su ti ulagatelji stvarni vlasnici sredstava koja su uložili preko posrednika. Ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, u niskorizičnim okolnostima fondovi ili upravitelji fonda mogu primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize koje su slične opisanim u točki 112. ovih smjernica, što podliježe sljedećim uvjetima:

- financijski posrednik podliježe zahtjevima SPNFT-a u jurisdikciji EGP-a ili u trećoj zemlji koja je propisala zahtjeve SPNFT-a koji nisu manje učinkoviti od onih propisanih Direktivom (EU) 2015/849;
- financijskog posrednika učinkovito se nadzire u pogledu usklađenosti s tim zahtjevima;
- fond ili upravitelj fonda poduzeo je korake na temelju rizika kako bi bio siguran da je rizik PN/FT koji je povezan s poslovnim odnosom nizak, na temelju, među ostalim, procjene poslovanja financijskog posrednika koju obavlja fond ili upravitelj fonda, vrsta stranaka kojima financijski posrednik pruža usluge te jurisdikcija kojima je poslovanje posrednika izloženo;
- fond ili upravitelj fonda poduzeo je korake na temelju rizika kako bi bio siguran da posrednik primjenjuje učinkovite i na riziku utemeljene mjere dubinske analize na vlastite stranke i na stvarne vlasnike svojih stranaka. U sklopu navedenoga, fond ili upravitelj fonda trebao bi poduzeti mjere utemeljene na riziku kako bi procijenio primjerenost politika i postupaka posrednika koji se tiču dubinske analize stranaka, primjerice konzultiranjem javno dostupnih povijesnih informacija o usklađenosti posrednika ili uspostavljajući izravan kontakt s posrednikom;
- fond ili upravitelj fonda poduzeo je korake na temelju procjene rizika kako bi bio siguran da će posrednik pružiti informacije i dokumentaciju potrebne za dubinsku analizu osnovnih ulagatelja neposredno nakon upućivanja zahtjeva, primjerice uključivanjem odgovarajućih odredbi u ugovor koji zaključuje s posrednikom, ili ispitivanjem, na uzorku, sposobnosti posrednika da na zahtjev pruži informacije potrebne za dubinsku analizu.

223. U slučaju kada je rizik povećan, posebno kada je fond predviđen za ograničeni broj ulagatelja, moraju se primijeniti pojačane mjere dubinske analize koje mogu uključivati one propisane prethodnom točkom 220.

Pojednostavnjene i pojačane mjere dubinske analize koje je potrebno poduzeti u okolnostima opisanim u točki 219.d

224. U okolnostima koje su opisane u točki 219.d, fond ili upravitelj fonda trebao bi na krajnjeg ulagatelja primijeniti mjere dubinske analize utemeljene na riziku kao na stranku fonda ili upravitelja fonda. Kako bi ispunio svoje obveze dubinske analize, fond ili upravitelj fonda može se osloniti na posrednika u skladu sa i podložno uvjetima utvrđenima poglavljem II. odjeljkom 4. Direktive (EU) 2015/849.

225. Ako je to dopušteno nacionalnim zakonodavstvom, u niskorizičnim okolnostima fondovi ili upravitelji fondova smiju primijeniti pojednostavnjene mjere dubinske analize. Uz uvjet ispunjenja uvjeta navedenih u točki 222., pojednostavnjene mjere dubinske analize mogu se sastojati od prikupljanja informacija, od strane fonda ili upravitelja fonda, iz registra o dionicama fonda, zajedno s informacijama koje su naznačene u članku 27. stavku 1. Direktive (EU) 2015/849, koje fond ili upravitelj fonda mora prikupiti od posrednika unutar razumnog vremenskog okvira. Fond ili upravitelj fonda trebao bi odrediti taj vremenski rok u skladu s pristupom koji se temelji na procjeni rizika.
226. U slučaju kada je rizik povećan, posebno kada je fond predviđen za ograničeni broj ulagatelja, moraju se primijeniti pojačane mjere dubinske analize koje mogu uključivati one propisane prethodnom točkom 220.

Glava IV. – Provedba

Provedba

227. Nadležna tijela i društva trebala bi se uskladiti s ovim smjernicama do 26. lipnja 2018.